РНТБ УзИНТИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 281 (2265). 3 ДУШАНБА ДЕКАБРЬ 1973 й.

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Тошкент метрополитенининг «Халқлар дўстлиги» станциясида иш қизғин. Метросозлар кун сайин иш суръатини оширмоқдалар.

СУРАТДА: А. Просёлов бошлиқ бригаданинг илғорларидан (чапдан ўнгга) лаҳмчи М. Билик звено бошлиғи П. Синчилин ва лаҳмчи Н. Троцкевичларни кўриб турибсиз.

А. Лопатин фотоси.

ҲАМ МЕҲНАТ, ҲАМ РОҲАТ

Меҳнат Қизил Байроқ орденли 159-трест партия, комсомол ташкилоти ва касаба союз комитети бинокорларнинг унумли ишлаши ва маданий дам олиши учун барча шарт-шароитлар яратмоқда.

Шаҳримизнинг турли турар-жой массивларида иш олиб бораётган байроқдор трест бинокорлари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида янада унумли меҳнат қилиб, ўн ойлик планни ҳам 101,3 процент адо этдилар.

Трест бинокорлари ўртасида сиёсий-тарбиявий ва ташкилий ишларга ҳам кенг эътибор берилянти. Бинокорларнинг дам олиш кунларини ва бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари учун бу ерда республикамиз шаҳарлари ва қардош республикаларга тез-тез саёҳатлар уюштирилиб турилибди.

Трестнинг меҳнат мусобақаси ғолиблари ва касаба союз ишларининг актив жамоатчиларидан 40 бинокор куни кеча навбатдаги саёҳатни мусобақадош қардош Қозоғистон республикаси пойтахти — Олмаота шаҳрида ўтказдилар. Улар орасида ғишт терувчи А. Атакуев, Ҳ. Ахматов, Р. Хабибуллин, И. Фомин каби меҳнат ғолиблари бор.

Саёҳатчилар уч кун давомида Олмаота шаҳрининг қадимий меъморчилик обидалари, янги қурилишлари ва ободончилик ишлари билан танишдилар. Бинокорларда, айниқса, 1907 йилда архитектор А. Зенков лойиҳаси асосида қурилган баландлиги 56 метрли «Қишлоқ биноси» музейи ва яқинда фойдаланишга топшириладиган жаҳонга машҳур «Медео» спорт саройи қурилишлари катта таассурот қолдирди.

Э. ЖЎРАЕВ.

Тракторсозларга қулайлик

Машинасозлик бўйича давлат лойиҳа конструкторлик технология бюросининг инженерлари трактор прицепларининг рамаларини пайвандлашда ишлатиладиган қудратли иккита транспортерни яратишди.

Бугун

БЮРОНИНГ ИЛЬИЧ НОМЛИ ТАЖРИБА-МЕХАНИКА ЗАВОДИДА АНА ШУ ТРАНСПОРТЕРЛАРНИ МОНТАЖ ҚИЛИБ ЙИҒИШ ИШЛАРИ ТУГАЛЛАНДИ.

«Трактор» заводининг йиғув цехларига ўрнатиладиган ўзига хос бу поток линиялар мураккаб меҳнат жараёнларини автоматлар ёрдамида бажаради.

ЙИЛЛИК ПЛАН—18 ДЕКАБРГА!

● ЧИЛОНЗОР РАЙОНИ

Техника шарофати

Бугун **комбинатимиз ишчилари зиммаларига олган социалистик мажбурият ҳисобига топширган сут маҳсулотлари 1300 тоннадан ошиб кетди. Йил охиригача бу рақам 3650 тоннани ташкил этади.** Корхонамизда 30 номда ҳар хил маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. Биз тайёрланаётган истеъмол моллари таркибининг фойдали витаминларга бой, сифатли бўлишини таъминлаш учун курашиш билан бирга, уларнинг янги турларини ўзлаштиришга ҳам эътибор бераяпмиз. Шунинг учун ҳам, декабрь ойининг дастлабки кунидан бошлаб қаймоқнинг янги тури, 15 процентли ёғли сир, тўрт процентли ряженка каби маҳсулотларни кўплаб ишлаб чиқаришга киришдик.

Беш йиллик ҳал қилувчи йилининг ўтган даврида техника тараққиётини таъминлаш борасида ҳам қатор хайрли ишлар амалга оширилди. Сутни қайта тозалаб берадиган «ОСН-10» маркали механизмлар, ювадиган цистерна-мосламалар ишга туширилди. Бу соҳада йилига 65 минг сўмлик иқтисодий самара берадиган 16 та тадбир бажарилди. Натижада маҳсулот таннархининг кўзда тутилганидан бир мунча арзон бўлиши таъминланди, ёки таннархи камайтириш эвазига, корхонамиз 49,2 минг сўмлик фойда кўрди.

Коллективимиз тўққизинчи беш йилликнинг уч йиллиги план топшириғини асосий маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўйича 3 октябрда, барча техникавий-иқтисодий кўрсаткичлар юзасидан белгиланган вазифаларни 26 октябрда муваффақиятли адо этди. Ҳал қилувчи йил маррасини эса, 22 ноябрда эгалладик.

Биз йил охиригача уч йиллик программага қўшимча 11100 тонна маҳсулот тайёрлаб, реализация қилиш юзасидан юксак мажбурият олганмиз. Коллективимиз ўз ваъдасига вафо қилиш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқда.

Т. ЙЎЛДОШЕВ,
сут комбинатининг бош инженери.

● СОБИР РАҲИМОВ РАЙОНИ

Қурилиш индустрияси учун

Бугун **«Главташкентстрой»га қарашли керамзит заводида планга қўшимча 18 минг куб метр қимматбаҳо қурилиш материали — бинокорликда кенг қўлланиладиган керамзит-бетон панеллари тайёрланди.**

Маҳсулот реализацияси бўйича белгиланган йиллик топшириқни корхона ишчилари 29 ноябрда уддаладилар. Республика қурилиш объектлари топшириқдан ташқари 58 минг сўмлик керамзит маҳсулотлари олдилар. Йил охиригача планга қўшимча реализация қилинган маҳсулот 250 минг сўмлиқни ташкил этади. Бу коллективнинг йил бошида ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятида кўзда тутилганидан анча кўпдир.

Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида коллектив 300 минг куб метр керамзит маҳсулотлари билан ўз буюртмачиларини мамнун этади. Бу ўтган йилдагидан 60 минг куб метр ортиқ деган сўз. Ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши асосан янги техникани жорий этиш, меҳнат унумдорлигини ўстириш эвазига қўлга киритилди. Коллектив муваффақиятида муносиб улуши бўлган ишлаб чиқариш илғорлари номини тилга олмасдан бўлмайди. Комплекс бригадалар бошлиқлари Ҳ. Абдусаматов, А. Снатин ўртоқлар етакчилик қилаётган коллективлар меҳнатда ҳамкасбларига намуна бўляптилар.

В. СВЕРДОБИНЦЕВ,
керамзит заводининг директори.

● ОКТЯБРЬ РАЙОНИ

Ўн номда янги маҳсулот

Бугун спорт моллари фабрикасида истеъмол буюмларининг яна бир тури—сунъий чармдан сафар сумкаларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. У корхонада аввалдан тайёрланиб келинган ана шундай буюмлардан ихчамлиги ва безатилиши билан фарқ қилади. Бу йил фабрикада ўн номдаги янги маҳсулотларни ўзлаштирилиб, кўплаб ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Фабрика коллективи ўн бир ойлик план топшириғини 22 ноябрда бажариб, планга қўшимча 70 минг сўмлик маҳсулот реализация қилди. Ишчилар ҳозирги вақтда бутун куч-ғайратларини йиллик планни 15 декабрда, яъни аввал белгиланганидан ўн кун олдин бажаришга сафарбар этяпти.

Ҳал қилувчи йил учун коллективнинг ўз зиммасига қабул қилган муқобил планида ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришни 500 минг сўмликка етказиш кўзда тутилган эди. Бу вазифа муваффақиятли адо этилмоқда.

Шу кунларда ишчилар бутун куч ва имкониятларини ишга солиб, меҳнат беллашувини авж олдираяптилар. Якка тартибдаги социалистик мусобақада тикувчилардан Х. Саидмирзаев, В. Доброрезова, А. Тарабрина ва бошқаларнинг қўллари баланд келаяпти.

Тошкент — жаҳонга

ФРАНЦИЯГА СОПОЛ БУЮМЛАР

Бугун **республика маҳаллий саноат министрлигининг халқ ҳунармандчилиги Бош бошқармаси Францияга миллий сопол идишларнинг катта бир партиясини юборди. Бу маҳсулотларни Риштондаги бадиий керамика заводи усталари тайёрлашган. Экспортга юборилган маҳсулотлар бири-биридан нафис қилиб ишланган лаган ва пиёлалардир. Ўзбек керамик усталарининг маҳсулотлари биринчи марта Англияга етиб борди. У ерга 90 та ҳар хил идишлар жўнатилди.**

Бош бошқарма Италия буюртмасини ҳам бажарди. У ерга «Сувенир» фабрикасида ишлаб чиқарилган 300 дона маҳсулот юборилди.

Куни кеча Чехословакия Социалистик Республикасидан келгуси йил учун катта буюртма олинди. Дўстларнинг илтимосига биноан 18 минг дона сопол буюмлар тайёрланмоқда.

Экспорт плани бажарилди

Кеча **ТОШКЕНТ КОНСЕРВА ЗАВОДИ КУБА РЕСПУБЛИКАСИГА 8 ВАГОН МАҲСУЛОТ ЮБОРДИ. Уларда 4 минг яшчик болалар пюрьеси бор. Корхона шу билан Кубанинг йиллик буюртмасини муддатидан олдин бажарди.**

Дўст мамлакатга ҳаммаси бўлиб 100 туб консерва маҳсулоти жўнатилди.

АҲОЛИ ХИЗМАТИДА

Пойтахтимизда «Узтрансэкспедиция» бошқармаси тузилганлиги ҳақида илгари хабар берган эдик. Янги ташкилот ҳозир республикамиз шаҳарларида аҳолига транспорт хизмати кўрсатувчи агентликлар ташкил этмоқда. Ана шундай агентликлар Сирдарё, Бухоро, Нукус, Қашқадарёда тузилди.

Бошқарма шу йилга мўлжалланган транспорт хизмати кўрсатиш планини муваффақиятли бажарди.

ЛЕКТОРИЙ МАШҒУЛОТИ

Тошкент шаҳар партия комитети ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги қошида олий ўқув юртларининг раҳбар ходимлари учун очилган лекторийнинг навбатдаги машғулоти бўлиб ўтди.

Тошкент политехника институти философия кафедрасининг мудири профессор А. Ортиқов «Билим, эътиқод, ишонч ва ахлоқ-одоб масалалари» тўғрисида лекция ўқиди.

Тошкент Давлат университети фалсафа кафедрасининг доценти К. И. Иванова «Илмий тараққиёт ва олий ўқув юртлари ўқитувчиларининг ёшларда диалектик-материализм дунёқарашини тарбиялашдаги вазифалари» деган темада лекция ўқиди.

УМРИ БОҚИЙ ДЎСТЛИК

ШАСТРИГА ЁДГОРЛИК

Собир Раҳимов районидаги 24-ўрта мактабда ҳинд тили дарси ўқитилади. Болалар қўшни ва дўст мамлакат халқининг тилини бир неча йиллардан бери қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Бу тилни ўрганиш учун мактабда ҳамма шароитлар яратилган. Ҳинд — совет халқлари дўстлигига бағишланган махсус клуб ҳам ишлаб турибди.

Мактабда икки мамлакат халқларининг дўстлигини мустаҳкамлаш мақсадида Ҳиндистоннинг атоқли давлат арбоби Лаъл Баҳодир Шастри хотирасига бағишлаб ҳайкал ўрнатишга аҳд қилинган эди.

Тошкентлик архитектор С. Р. Одилов ва ҳайкалтарош Я. Ш. Шапиро бўлажак ҳайкални тайёрладилар. У республика маданият министрлигининг бадиий комбинатида бронзадан қуйилди. Яқинда ҳайкал 24-мактабда ўрнатилди. Обиданинг бўйи тўрт метр.

Ўқувчилар ҳайкал атрофини ободонлаштириб, гулзор ташкил қилишга аҳд қилдилар.

● *Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетида*

ТАШАББУС МАЪҚУЛЛАНДИ

КИРОВ РАЙОН, «1-КИСЛОВОДСК» МАҲАЛЛА АҲОЛИСИНИНГ БАРЧА ШАҲАРЛИКЛАРГА МУРОЖААТИ ТЎҒРИСИДА

«1-Кисловодск» маҳалласининг аҳолиси ўз микрорайонларини ободонлаштириш бўйича бир қатор ибратли тадбирларни амалга ошираяпти. Фақат шу йилнинг ўзидагина уларнинг 5 мингга яқин мевали ва манзарали дарахт кўчатларини, 7 минг туп гул ва буталар ўтқаздилар. 10 минг метрга яқин ариқ ва ирригация тармоқлари тозаланди, йўлкалар ремонтдан чиқарилди. Маҳалла территорияси ҳамиша озода ва тартибли.

Маҳалла аҳолиси умумий йиғилишда барча шаҳарликларга: Тошкентни боғ-шаҳарга, намунали тартиб шаҳрига айлантирайлик, уни Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига тайёрлашга муносиб ҳисса қўшайлик, деб мурожаат қилди.

Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети «1-Кисловодск» маҳалла аҳолисининг ташаббусини ва уларнинг шаҳарликларга мурожаатини маъқуллаб қарор қабул қилди. Меҳнаткашлар депутатлари район Советларининг ижроия комитетларига қимматли ташаббусни кенг ёйиш, барча ЖЭКларда, уй бошқармаларида, маҳаллаларда мурожаатнинг кенг муҳокамасини уюштириш тавсия этилди.

● *Тошкентни юксак маданият ва намунали тартиб шаҳрига айлантирамиз*

Маҳаллаларни ўз кучимиз билан обод қилайлик!

КИРОВ РАЙОНИ «1-КИСЛОВОДСК» МАҲАЛЛА АҲОЛИСИНИНГ ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ БАРЧА МАҲАЛЛА ВА КВАРТАЛ МЕҲНАТКАШЛАРИГА МУРОЖААТИ

Ажойиб бахтли замонда яшамоқдамиз. Совет халқининг моддий фаровонлигини ошириш ва маданиятини юксалтириш партиямиз фаолиятининг асосий мазмуни бўлиб қолганлигини биз кундалик ҳаётимизда сезиб, оталарча ғамхўрликдан баҳраманд бўлиб турибмиз.

Гўзал, ҳар томонлама мазмунли, маданиятли ҳаёт кечириш жамиятимиз тараққиётида асосий ўрин тутади. Биз, «1-Кисловодск» маҳалла аҳолиси республикамизнинг атоқли кишилари — авиация заводининг фрезеровкачиси, СССР Олий Советининг депутати А. Девятова, машҳур боғбон, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Р. Мусамуҳамедов, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони О. Шарофиддиновларнинг мурожаатларига жавобан 1973 йилда маҳалламизда кўчаларни, майдонлар, ҳовлиларни намунали тартибга келтириш, озода ва обод сақлаш юзасидан аҳоли орасида қизғин иш олиб бордик. Биргина баҳорги дарахт ўтқазиш мавсумида Киров район ижроия комитети ёрдамида ва меҳнаткашларнинг кенг иштирокида маҳаллада 5 минг тўпдан кўпроқ мевали ва манзарали дарахт, 7 минг тупга яқин турли хил гул кўчатлар ўтқазилди, 10 минг метр ариқ ва суғориш шохобчалари тозаланди. Шу давр ичида маҳалламиз қиёфаси ўзгарди, кўчалар анча тартибли, кўркам ва чиройли бўлиб қолди.

Жамоатчилик қарори билан иккита кўчани намунали тусга келтириш ва архитектура кўриниши жиҳатидан чиройли жиҳозлаш режасини тузган эдик. Бу вазифа ҳам амалга оширилмоқда. Ялта, Сочи, Пятигорск, Кутузов, Уста Ширин, полковник Хўжаев, Киев кўчалари ҳамда йўлкалар ремонт қилинди, асфальт ётқизилди.

Маҳалла аҳолисининг кучи, маблағи, ташаббуси эвазига ҳашар йўли билан қисқа вақт ичида катта омбор қурилди, ветеранларнинг клуб-чойхонаси қайта тикланди. Табиий газ билан таъминланди.

Маҳалламизда ана шундай ободончилик, қурилиш ишларини амалга оширишда трикотаж фабрикаси, авиация заводи, шаҳар маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси, 5- ғишт заводлари бошқармаси, 143-мактаб партия, комсомол ташкилотлари ҳамда маъмурияти бизга амалий ёрдам кўрсатдилар. Бунинг учун биз ана шу ташкилот ва идораларнинг коллективларига миннатдорчилик билдирамиз.

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг 1972 йил 20 июнда қабул қилган «Тошкент шаҳрида жамоатчилик тартиби, ободончилик ва санитария ишлари қоидаси ҳақида»ги қарорини амалга ошириш мақсадида, биз «1-Кисловодск» маҳалла аҳолиси Киров район ва Тошкент шаҳридаги барча маҳалла ҳамда кварталларда истиқомат қилувчиларга аҳолининг меҳнат ва турмуш шароитини, дам олишни янада яхшилаш, район ва шаҳримизни озода, шинам, кўркам ва обод қилишга фаол қатнашишга чақириб мурожаат этамиз.

Келгуси — 1974 йил Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини нишонлаш йилидир. Биз бу улуғ санани меҳнатда янги ғалабалар қозониш билан бирга, шаҳримизни бундан ҳам обод, кўркам қилиб кутиб олишимиз лозим.

Ҳаётимизда турли яхши анъана ва замонавий одатларни кенг жорий этиш, эскилик сарқитлари, қолоқ урф-одатларга, ортиқча харажатларга, ичкиликбозликка, безориликка, жамоат тартибини бузувчиларга, интизомсизликка, ахлоқсизликка қарши, коммунистик ахлоқ кодекси нормаларининг тўла бажарилиши учун маҳалламизда оммавий-маданий, сиёсий-тарбиявий ишларни, ўртоқлик суди фаолиятини янада оширамиз.

Биз ўз ҳовлимизни ва кўча сатҳини ҳамиша озода сақлаймиз, гулхоналар ташкил этамиз, мевали дарахтлар ўтқазамиз.

АЗИЗ ЎРТОҚЛАР!

Биз сизларни умумий, кенг жамоатчилик куч-ғайрати ва ҳашар йўли билан азим шаҳримиз Тошкентни янада кўркам, обод, намунали, маданий шаҳарга айлантиришда ҳаммангизни фаол иштирок этишга чақирамиз.

Мазкур мурожаат Тошкент Ишчилар шаҳарчасидаги «1-Кисловодск» маҳалла меҳнаткашларининг 1973 йил 3 ноябрда бўлиб ўтган умумий йиғилишида қабул қилинди.

Маҳалла аҳолиси номидан қуйидаги аъзолари имзо чекдилар:

Қ. Ортиқов, Ҳ. Абдусатторов, З. Асомов, О. Ғуломов, Т. Кўзанов, Т. Носиров, С. Маҳсудов, Ҳ. Ражабов, Н, Салимов, И. Йўлдошева, С. Тилла.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» КОНТРОЛ ПОСТИ

ЧИННИ ЗАВОДИ ҚУРИЛИШИДА

Сифатни унутмайлик

Шу кунларда чинни заводи деганда, кўз олдингда улкан қурилиш майдони гавдаланади. Дарҳақиқат, бу ерда ҳаёт қайнаяпти. Юзлаб қурувчилар қудратли техника воситасида бинокорлик ишларини бажаришмоқда. Замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланаётган улкан цехлар қурилишида турли қурилиш ташкилотларининг бинокорлари билан бирга, завод ишчилари, айрим жамоат ташкилотларининг вакилларини учратиш мумкин. Муҳим давлат аҳамиятга эга бўлган завод қурилишини белгиланган муддатда фойдаланишга топширишни таъминлаш мақсадида, улар бинокорларга яқиндан ёрдам бермоқдалар. Қурилиш майдонида «ТАШЗНИИЭП», «Узгипрогаз» лойиҳа институтлари, «Оргтехстрой», ирригация бўйича конструкторлик бюроси каби идораларнинг ишчи хизматчиларидан 400 дан зиёди қурувчилар билан елкама-елка меҳнат қилмоқда.

Бинокорлар кун сайин зафар қучмоқдалар. Газетамизда босилган аввалги мақолада қурувчилар илк ғалабани қўлга киритганлари — 3-технологик қуритиш туннел цехи ишга туширилгани ҳақида хабар қилган эдик. Бугун эса, туннел бўлимларида пардоз ишлари тугаганлиги, куйдириш йўллари тайёрлиги, қуритиш конвейерининг 2-қаторида ускуналарни монтаж қилиш бошланганини бунга қўшишимиз мумкин. Ошхона қурилишида монтаж ишлари жадал олиб борилмоқда. Грейфер кранлари ҳам тайёр.

Ҳа, қурилишда ҳар куни янги марра эгалланмоқда. Заводни ишга тушириш муддати яқин. Шунинг учун, қурувчилар иш вақтининг ҳар дақиқасидан унумли фойдаланишга ҳаракат қилишмоқда. Айниқса, «Ўзэлектромонтаж» тресги 2-Тошкент монтаж бошқармасининг Д. Карлинский бошлиқ участка бинокорлари иши унумли бўлмоқда. Бунёдкорлар ўзларига топширилган ишни тез ва сифатли бажаришмоқда. Монтажчилар куни-кеча қоришма тайёрлаш ва хом ашё сақланувчи омборхона қурилишидаги ишларни битказишди.

Фильтрлаш-пресслаш, буюмларни биринчи қиздириш бўлимидаги монтажлаш топшириғи графикда белгиланганидек, 5 декабрга эмас, балки, 27 ноябрда бажарилди. Бунга участканинг Вячеслав Майорский, Василий Ефимов, Борис Максимов бошлиқ бригада коллективлари катта улуш қўшишди.

— Ишимизни бундан ҳам жадаллаштиришимиз мумкин эди, —дейди Р. Карлинский, —Бироқ, «Ташпромстрой» тресги пардоз ишлари бошқармаси сайқалчилари ҳалал бермоқда. Маиший-маъмурий корпусда пардоз ишлари ниҳояга етказилмагани сабабли хоналарга ёритгичлар ўрнатиш имкони бўлмаяпти. Иш суръатимизга электр кабелларининг ўз вақтида етказиб берилмаслиги ҳам таъсир этмоқда.

«Узсантехспецстрой» трестининг дастлабки ишларни амалга оширувчи бошқармаси бинокорлари ҳам зиммаларига юкланган масъулиятни ҳис қилган ҳолда ишлашяпти. Улар корпусларга канализация, водопровод тармоқларини ўтказиш ва ободончилик билан шуғулланмоқдалар.

— Коллективимиз бош корпус, ошхона, маиший-маъмурий корпусларда меҳнат қилмоқда, — дейди участка прораби Р. Шораҳмонов.— Бинокорларимиз ичида илғорлар кўп. Илёсов бошлиқ сантехниклар, Пётр Чернокожий раҳбарлигидаги бульдозерчи, экскаваторчилар кунлик нормаларини ошириб бажаришга эришяптилар. Шунинг учун, кўп ишларни ўз муддатида тугаллашга эришяпмиз. Биз СССР Конституцияси кунини бош корпусга водопровод тармоқларини ўтказишни графикда белгиланган вақтдан илгари адо этиш билан кутиб олмоқчимиз.

«Средазтепломонтаж» тресги «Тепломонтаж» бошқармаси монтажчилари ҳам печ қурилишларида сифатли иш бажариш билан кўпчиликка ўрнак бўлмоқдалар.

Завод цехларига ўрнатилаётган жиҳозларнинг жойлаштириш лойиҳаларини ленинградлик олимлар тайёрлашган. Қурилишда Ленинград 3-давлат лойиҳа институтининг ходимлари авторлик назорати ўрнатганлар. Улар иш жараёнида рўй бераётган масалаларни ҳал этиш билан бирга, монтажлашнинг олиб борилишини текшириб туришибди.

Эдуард Мареевни фақатгина печлар атрофидан топиш мумкин. У печларни сифатли қуритишга жон куйдиради. Печлар иссиқликни аста-секин ошириш орқали қуритилиши лозим. Агарда бу бирданига амалга оширилса, печнинг деворлари ёрилиб кетиши мумкин. Бу ҳолда ҳеч қанча вақт ўтмай, печни капитал ремонт қилишга тўғри келади. Шунинг учун, бу ишни назорат қилиш етук мутахассисларга юкланган.

— Мен ўн йилча муқаддам корхонанинг ҳозир ишлаб турган печларини ишга туширишда мутахассис сифатида қатнашганман. Завод ишчилари орасида анча дўстлар орттирганман. Мана, яна меҳнатсевар ўзбек дўстларим хизматидаман. Қудратли дастгоҳлар билан жиҳозланган цехлар қуришда қатнашяпман.

Қурилишда ишлаётган айрим ташкилотлар суръатга эътибор бериб, сифатни унутмоқдалар. ЎзССР Қурилиш министрлигига қарашли **4-ихтисослаштирилган трестнинг хўжалик ҳисобида ишловчи бошқармаси** қоришма тайёрлаш ва ремонт механика цехларининг томини ёпишда қурилиш материалларидан иложи борича иқтисод қилишга интилиб, сифатга путур етказмоқда. Куни-кеча ёққан ёмғир натижасида бино ичига чакка ўтди.

Туннел печларини қуритиш бошланган ҳозирги пайтда томнинг яхши ёпилмаганлиги печни бутунлай ишдан чиқариши мумкин. Хўжалик ҳисобидаги бошқарма раҳбарлари брак ишлар давлатга қанчалар зарар келтиришини ўйлаб кўрсалар яхши бўларди.

«Ташпромстрой» тресги 50-қурилиш-монтаж бошқармаси бинокорлари орасида шошма-шошарликка йўл қўйилмоқда. Улар резервуар иншоотлари, турли ҳовузлар қуришда сифатни ўйлашмаяпти. Ишида унум бўлмаётган коллективлари ичида **«Газмонтаж»** ҳам бор. Монтажчилар планеркаларда берилаётган топшириқларни ўз вақтида бажаришмаяпти.

Қурилиш майдони тўсилмаган. Бу буюртмачи ва бош пудратчининг вазифаси. Бунга, бир томондан, завод территориясидаги эски уйларнинг бузилмагани, иккинчидан, теварак атрофга сочиб ташланган темир-терсаклар ҳалал бермоқда.

Кунлар ўтаяпти... Заводнинг асосий навбати ишга тушириладиган дам борган сари яқинлашмоқда. Республика аҳамиятига молик объектда меҳнат қилаётган қурилиш ташкилотлари буюртмачилар билан бамаслаҳат иш тутиб, мавжуд камчиликларни бартараф этишлари, суръатни ошириш билан бирга, сифатга ҳам алоҳида эътиборни қаратмоқлари лозим.

«Тошкент оқшоми» контрол пости аъзолари:

А. ҚУДРАТИЛЛАЕВ,
катта мастер, чинни заводи халқ контроли группасининг раиси,

Э. ЗЕЛЬЦЕР,
корхона капитал қурилиш бошқармасининг бошлиғи.

А. НИЕЗОВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

● БЕШ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

„ЮЛДУЗ“нинг ЮЛДУЗЛАРИ

⊙ СИФАТНИ КЎЗЛАБ
⊙ КИЙИМЛАР ҚАНДАЙ ТАЙЁРЛАНАДИ?
⊙ ТЕХНИКАНИ ТАРАҚҚИЙ ЭТТИРИБ...
⊙ ЙИЛҚУВАРЛАР

Лазиза Акбаровани цехда, қатор-қатор тикув машиналари, зичловчи аппаратлар ёнида учратдим.

— Мана ишимиз, коллективимиз, — деди у жилмайганча, — шу ерда ҳар хил кийимлар тикамиз, дазмоллаб, сўнгги ишлов берамиз ва тўғри магазинларга жўнатамиз. Эгнингиздаги костюмнинг тарихи билан танишмоқчи бўлсангиз, атрофга қаранг...

Бир ишчи костюм андозасини танлаш билан банд, бошқа ишчи қўлида кийим ёқаси, кимдир тайёр костюмга охирги пардоз бераётир...

Лазиза фирмадаги янгиликлар, шу кунларда бажарилаётган айрим ишлар ҳақида, тайёрланаётган кийимлар йилдан-йилга чиройли, пишиқ, кўпчилик талабига мос бўлаётгани тўғрисида ҳикоя қилиб берди. У технолог бўлиб ишлаётган 2-цехда эркакларнинг баҳор, кўз ва қишга мўлжалланган костюмлари, ёзлик кийимлари, ўқувчилар ҳамда ҳунар-техника билим юртлари талабаларининг ва янги йилдан бошлаб тарқатиладиган такси ҳайдовчилар формаси тикилар экан. У кўпгина янгиликлар амалга оширилаётгани ҳақида қувонч билан гапира бошлади.

— Бирон кийим нусхасини ишлаб чиқаргунча қанча-қанча жараёнлар бўлиб ўтади,—дейди у. —Масалан, Маориф министрлиги ўқувчилар формаси тикишга буюртма беради. Аввало, бадиий кенгашда кийимни қандай бичимда тикиш, материали қанақа бўлиши кераклиги тўғрисида фикр юритилади, кўпчиликнинг фикрига асосланиб, Либослар уйидан нусхалар олинади. Уларнинг ичидан танлангани эса кўргазма пайтида истеъмолчилар ҳукмига ҳавола этилади. Агар шу нусхада тикилган форма харидорларга маъқул тушса, ишлаб чиқара бошлаймиз. Кийимларнинг дастлабки нусхасида учраб турадиган баъзи камчиликларни бартараф қилишда кўргазманинг, истеъмолчилар истак ва эътирозларининг биз учун аҳамияти катта. Ҳар йили икки марта ўтказилиб турадиган бу кўргазмаларда фирмамизнинг иштирок этиши, кишилар талабига мос бичимлар танлашда бизга кўп ёрдам беряпти. Катта ёшдагиларга мўлжалланган икки қатор тугмали костюмлар, ёшларбоп почалари кенгайтирилган шимлар тикилиши кўргазмаларда истеъмолчилар талабларини ўрганиш самарасидир.

«Юлдуз» тикувчилик фирмасида маҳсулотнинг сифати яхши бўлиши учун хом ашё олишдан то тайёр кийимларни дўконларга етказиб беришга қадар бўлган барча иш жараёнларида янгилик изланади. Кишининг эгнидаги кийим кўзни қувонтирадиган, пишиқ бўлиши кўпинча танланган газламаларга, астарлик ва фурнитурага боғлиқ. Шунинг учун хом ашёга катта эътибор берилади.

Ҳозирги кунда Москва, Минск, Иваново, Марғилон сингари шаҳарларимиздаги комбинат ва базалардан; ГДР, Польша, Югославия ва Финляндия каби чет мамлакатлардан ипгазлама материаллари, Тошкентдаги Пластмасса буюмлари фабрикасидан фурнитура олиб турилади. Тикиш жараёнида Саратов методи бўйича бенуқсон ва аъло сифатли маҳсулот тайёрлаш системасини қўллаш яхши натижа бермоқда. Бу тартибга кўра либослар қайта-қайта ишланади, тикувчи бракка йўл қўйса, у мана шу ишни қайтадан бажаради. Шундан сўнггина маҳсулотни ишлаш давом эттирилади. Бунда тикувчиларга енгиллик яратиш мақсадида баъзи қисмлар: чўнтак ва ёқалар, енг қисмларининг намуна нусхалари тикилиб, цехда осиб қўйилган.

1974 йили ишлаб чиқаришда Венгриянинг «Паннония» типидаги прессловчи комплексларидан фойдаланишимиз фирмага ҳар йили ўртача 45 миллион сўм фойда келтириш билан бирга, маҳсулотлар сифатини яхшилашга ҳам катта таъсир кўрсатади. Чунки ҳозир қўлда бажарилаётган дазмоллаш, кийимнинг қисмларига ишлов бериш каби жараёнлар ана шу машиналар зиммасига юкланади.

— Ҳозиргача, —деб давом этди Л. Акбарова, — Тошкентдаги 12 магазинга тайёр маҳсулотларни жўнатишда контейнер усулидан фойдаланиб келинмоқда. Бунинг афзаллиги шундаки, фирмада сўнгги пардоз берилиб, магазинга келтирилган кийимни шу ҳолида харидорлар ихтиёрига ҳавола қилаверинш мумкин. Эндиликда, ичига ўнта костюм сиғадиган, оғирлиги бир ярим килодан ошмайдиган контейнерлар тайёрланмоқда. Янги йилдан бошлаб, пойтахтимиздаги айрим марказий магазинларга тайёр маҳсулотларни ана шу контейнерлар ёрдамида жўната бошлаймиз.

Нюра Крипитакова, Надежда Гусак, Тилла Шотурсунова, Александра Вергун, Бэла Аванесянц каби илғор ишчиларимиз шу кунларда 1976 йил учун—ўнинчи беш йиллик ҳисобига ишламоқдалар. Мотористкамиз Ҳуринисо Юсупова ЎзССР Олий Советининг депутати, тикувчи Шоҳида Исронлова Тошкент шаҳар Советининг депутати, прессловчилар: Мавлуда Қосимова, Муҳаррам Абдураҳмонова, мастер Ольга Ивановалар район Советининг депутатлари. Бош дазмолловчимиз Пўлатой Абдураҳмонова партиямизнинг XXIV съездида қатнашишга муяссар бўлган...

Суҳбатимиз охирида Л. Акбарова менга бир хушхабарни айтди.

— Яқиндан бошлаб, фирмамизда Давлат Сифат белгисига сазовор бўлган янги ёзги кийимлар кўплаб ишлаб чиқарилади, — деди у. — Бу кийимлар замонавийлиги, мавсумбоплиги ва кўркамлиги билан халқимизга манзур бўлади, деган умиддамиз.

«Юлдуз»чиларнинг фахр билан тилга оладиган бундай хушхабарлари кўпаяверсин.

Т. ИСКАНДАРОВ.

● ШАҲАР ТЕМАСИДА

„ЯШИЛ ДЎСТ“ЛАРИМИЗНИ ЭҲТИЁТ ҚИЛИНГ!

Ўзбекистон табиатни қўриқлаш жамияти Тошкент шаҳар бўлимининг пленуми бўлиб ўтди. Пленумда «Табиатни қўриқлашни янада яхшилаш ва табиий ресурслардан рационал фойдаланиш чоралари ҳақида»ги масала кўрилди. Жамиятнинг Тошкент шаҳар бўлими раиси ўринбосари, Тошкент шаҳар ижроия комитети ободонлаштириш Бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари З. В. Федорова доклад қилди. Пленум кўрилган масала юзасидан қарор қабул қилди.

Кейинги вақтларда СССР Олий Совети, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети табиатни қўриқлаш ва табиий ресурслардан рационал фойдаланиш чоралари ҳақида бир қатор қарорлар қабул қилишди. Бу эса, табиатни қўриқлаш давлат аҳамиятига эга бўлган ишлардан бири эканлигини кўрсатади. Кўриладиган чоралардан мақсад — меҳнаткашларнинг ишлаши ва дам олиши учун, уларнинг ҳаёти ва соғлиғи учун янада яхшироқ шароитлар яратиб беришдир.

Белгиланган планларни амалга оширишда жамоат ташкилотлари олиб бораётган иш катта аҳамиятга эга. Бу ташкилотлар «яшил дўст»ларимизни сақлаш учун кўпгина ишлар қилиши мумкин ва қилишлари лозим. Хўш, табиатни қўриқлаш жамиятининг Тошкент шаҳар бўлимида ишлар қандай бораяпти?

2558 бошланғич ташкилотга бирлашган 116662 киши мазкур жамиятнинг аъзоси ҳисобланади. Ленин ва Куйбишев район бўлимлари, алоқа институти, 1-пахта заводи, 5-таксомотор парки, асбобсозлик заводи бошланғич ташкилотлари уларнинг энг яхшилари ҳисобланади. Жамият активистлари шаҳар ҳавосини ифлослантирувчи ташкилотлар ва муассасаларни аниқлашда кўпгина ишлар қилишди.

Қатор муассасаларда чанг ушлаб қолувчи аппаратлардан яхши фойдаланилмаяпти, атмосферага зарарли чиқиндилар чиқаришнинг олдини олувчи чоралар кўрилмаяпти. «Главташкентстрой»нинг ёғочни қайта ишловчи 1-заводида; кўн-мўйна заводида янги циклонлар ўрнатилмаган, эскилари эса яхши ишламайди. Экскаватор ремонти заводида, хўжалик буюмлари заводининг эмаль цехида ҳам аҳвол шундай. Номлари тилга олинган муассасалар ҳимоя-санитария зоналари ташкил қилиш ва кенгайтириш ишига бепарво қараяптилар. Тозаловчи иншоотлар қуриш иши қониқарсиз аҳволда. Бу мақсадлар учун ажратилган маблағлар ўзлаштирилмаяпти.

Шаҳарнинг ирригация тармоқлари ҳозирги пайтда жуда катта. Катта магистрал каналларнинг сонигина 70 га етади. Майда суғориш тармоқларининг узунлиги эса 10 минг километрдан ошди. Аммо баъзи ташкилотларнинг ва раҳбарларнинг масъулиятсизлиги оқибатида бу сув йўлларидан дарахтларни суғоришда тўла фойдаланилмаяпти.

Қорақамиш канали 9-темир-бетон буюмлари заводининг арматура цехи душхоналаридан чиққан сувлар билан ифлосланаяпти. 9-январь кўчасида жойлашган мутахассислар уйида турувчилар ўзларининг шахсий тозалаш қурилмаларига эга. Лекин бу қурилмалар ишламайди ва чиқиндилар Анҳор каналига ташланади. Ваҳоланки, Анҳор Ленин комсомоли номли паркнинг кўлини сув билан таъминлайди. 6-ЖЭК бошлиқлари эса, уйлар системасини шаҳар канализация тармоқларига улаш тўғрисида қайғурмаётирлар. 8 март, Червяков, Октябрь революцияси ва бошқа кўчаларнинг ариқлари ёмон аҳволда. Бунга эса Октябрь революцияси номидаги завод, 16-ҳаммом, 1-авторемзавод, «Гордорстройремонт» трестининг асфальт заводи маъмурияти айбдор.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Шуни эслатиш керакки, газетамизда бу ҳақда кўплаб мақолалар босилган. Лекин ҳали ишлар кўнгилдагидек деб бўлмайди. Ваҳоланки, табиатни қўриқлаш шаҳар жамиятининг ва шаҳар санитария- эпидемиология станциясининг ҳуқуқлари катта. Бу ҳуқуқлар «Табиатни қўриқлаш ва табиий ресурслардан фойдаланишни яхшилашни кучайтириш тўғрисида»ги қарорда белгилаб берилган. Тўғри, муассасалар кўпинча жарима тўлаб туришади. Аммо, афтидан, бу камлик қилаяпти. Муҳитнинг ифлосланишида айбдор бўлган раҳбарларни моддий жавобгарликка тортиш лозим. Етказилган зарар учун жарима давлат ҳамёнидан эмас, балки айбдор раҳбарларнинг чўнтагидан тўланиши керак.

Ер ости коммуникациялари ва уйлар қурилишини олиб бораётган қурилиш ташкилотлари кўп ҳолларда дарахт ва буталарни қўпориб ташламоқдалар. Масалан, В. И. Ленин номли майдонда «Таштрансспецстрой» трестига қарашли 71-қурилиш бошқармаси қурувчиларининг эҳтиётсизлиги натижасида 100 квадрат метрдан ортиқ яшил майдон барбод қилинди. 17-қурилиш бошқармасидагилар дарахтларни қўпоришда ўз ҳамкасбларидан орқада қолмасликка ҳаракат қилишди ва улар қилмишларига яраша бир ойлик маош ҳажмида жарима тўлашди.

Дарахтлардан тўкилган баргларни ёқмаслик лозимлиги ҳақида неча марта ёзилган. Аммо шунга қарамасдан ҳамон гулханлар гуриллаб ёнмоқда. Ваҳоланки, бу жиноят — ўт ёқилган пайтда чиққан газ атмосферани ифлослантиради, дарахтларга ва кишилар соғлиғига зарар етказади. Бундан ташқари, қимматбаҳо ўғит ҳисобланган барглар беҳудага ёқиб юборилади. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ботаника боғи ходимлари ўз территорияларидаги дарахт баргларини ўғит қилиш мақсадида йиғиб олишади. Бунинг устига, улар шаҳарнинг турли томонларидан кўплаб баргларни йиғиб келишади. Декоратив боғдорчилик совхозининг ва район теплица хўжалигининг ходимлари улардан ибрат олишлари керак.

Кўчаларга темир-бетон ариқлар ётқизилиши қурилиш суръатини оширди, кўчаларнинг ташқи кўриниши яхшиланди. Аммо бу темир-бетон ариқларда тешикларнинг йўқлиги дарахтларнинг қуриб қолишига сабаб бўлади. Худди шунингдек, кўча ва йўлакларни асфальт қилишда дарахтлар атрофида мутлақо жой қолдирилмаслиги дарахтларни ҳалок этади. Ваҳоланки, Тошкент шаҳар Советининг 1972 йил 22 июндаги қарорида бу ҳақда шундай дейилган: «Тротуарлар ва йўллар қуришда дарахтлар атрофида диаметри 1,5 метрдан кам бўлмаган майдонча қолдирилиши керак». Аммо бу қоидага ҳаммавақт ҳам риоя қилинмаяпти.

Кейинги вақтларда шаҳар кўчаларида дарахтларнинг қимматбаҳо турлари, асосан чинорлар кўплаб экилмоқда.

Юқорида тилга олинган барча проблемаларни ҳал қилиш табиатни қўриқлаш жамиятининг шаҳар бўлимига катта масъулият юклайди. Бироқ, ҳали барча кучлар бу вазифаларни ҳал қилишга қаратилган эмас. Жамиятнинг ва район бўлимларининг асосий камчилиги шуки, дарахтларни, кўлларни, ҳаво тозалигини сақлаш тўғрисида пропаганда қилиш иши яхши йўлга қўйилмаган. Бундай муносабат натижасида ҳозиргача шаҳарнинг «Ташсельмаш», Октябрь революцияси, «Узбексельмаш», электрон-техника заводлари ва гўшт комбинати сингари йирик муассасаларида жамиятнинг бошланғич ташкилотлари тузилмаган. Ваҳоланки, кўпинча, шу корхоналар атроф муҳитни ифлослантираяптилар. Масалан, «Узбексельмаш» заводи Оққўрғон каналига чиқинди сувлар чиқараяпти. Бу ифлос сувлар ариқ сувлари орқали обсерватория, Урицкий ва Мусоргский кўчаларига тарқалади.

Жамиятнинг бошланғич ташкилотлари сонини кўпайтириш ва уларнинг актив ишлашини таъминлаш учун лозим бўлган барча чоралар кўрилиши лозим.

Ю. БИРЕНБАУМ.

СУРЪАТ КЕРАК, СУРЪАТ

«Тошкент оқшоми» бонг уради

⊙ ҲАММА АЙБ БУЮРТМАЧИДАМИ?
⊙ ЭССИЗ, ДАСТГОҲЛАР!
⊙ «ПРОМВЕНТИЛЯЦИЯ», «ТЕРМОИЗОЛЯЦИЯ» БОШҚАРМАЛАРИ, «УЗЭЛЕКТРОМОНТАЖ», 3-ТРЕСТИ РАҲБАРЛАРИНИНГ МАСЪУЛИЯТСИЗЛИГИ.
⊙ «ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» РАҲБАРЛАРИ НИМА ДЕРКИН?

1-пойафзал фабрикаси бир йилда 3 миллион 280 минг жуфтдан ортиқ маҳсулот етказиб бермоқда. 1972 йилда фабрика ишлаб чиқариш қувватини салкам икки баравар ошириш имконини берувчи, замонавий дастгоҳлар билан жиҳозланган янги цехлар учун бино қуришга киришилди.

Қурилиш-монтаж ишлари «Главташкентстрой» 3-трести, 5-қурилиш бошқармасига топширилган. Бино шу йили 20 декабрда фойдаланишга топширилиши белгиланган. Участкада қурилиш-монтаж ишлари плани августда 77,2, сентябрда 70,2, ўн ойда 96 процент қилиб бажарилди.

Хўш, республика аҳамиятига эга бўлган Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигига қарашли 1-пойафзал фабрикаси қурилишида иш суръатининг пастлигига асосий сабаб нима?

—Ишимизга салбий таъсир кўрсатаётган камчиликлар кўп. Уларнинг ҳаммаси 1-пойафзал фабрикаси маъмуриятига боғланади, — дейишди бош пудратчи — 3-трест, 5-қурилиш бошқармасининг раҳбарлари. — Масалан, буюртмачи келтирган жиҳозлар ичида 15000 метр турли йўғонликдаги сим, 3000 метр юқори кучланишли кабель, 100 та датчик, 2 та «СПДУ» маркали трансформатор йўқ. Вентиляция қурилмалари билан бирга, ёнғинни қайтарувчи 7 та клапан келтирилиши керак. Шунингдек, санитария техникаси жиҳозлари заводи 1600 та вентиляция разводкаларини етказиб бергани йўқ. Ёрдамчи пудратчилардан Қозоғистон автоматларини монтажлаш бошқармаси ҳалигача ишга киришмади. «Узгипротяжпром» лойиҳа институти ҳам лойиҳага қисман ўзгартириш киритди.

Биз фабрика директори ҳузуридамиз.

— Бино қурилишида лозим бўлган барча жиҳозларнинг 99 проценти тайёр, — дейди буюртмачи — фабрика директори С. Аюпов.— Фақат аввал объектга «ААШВ» маркали 3х185 миллиметрли кабель ўрнига 3,4 миллиметрлиги буюрилган экан. Аслида, бунга ёрдамчи пудратчи «Узкомплектобор удо вание» бошқармаси сабабчи. Лойиҳада белгиланган юқори кучланишли кабеллар республикамизда йўқ. Уни Украинадан олиб келиш учун ўринбосарим М. Маъруповни жўнатдик. Октябрь ойида ёнғинга қарши автоматик ускуналар ўзгартирилди. Унга керак бўладиган «ПВ» маркали кабелни ҳам бугун-эрта топишга ҳаракат қиламиз.

Буюртмачилар, бош пудратчи билан бирга цехларда қурилиш ишларини олиб бориш бўйича тузган графигини кўрсатди. Унда ускуналарни монтаж қилиш 15 ноябргача тугалланиши кўрсатилган. 15 августдан 1 сентябргача бинодаги умумий қурилиш ишлари битказилиши лозим. Ҳозиргача уларнинг бирортаси ҳам бажарилмаган. Балки, бунга жиҳозлар бўлмагандир дерсиз? Графикка 5-қурилиш бошқармасининг бошлиғи М. С. Брок чиройли қилиб имзо чеккан — 1 июль куни фабрика ҳовлисида лойиҳада белгиланган 680 жиҳоздан 529 таси бор эди.

Қурилиш майдони гавжум. Қурилиш ташкилотларининг бинокорлари билан бирга, фабрика ишчилари ҳам меҳнат қилишаяпти. 20 га яқин қурувчи дастгоҳларнинг ёғоч ғилофларини «ечаяпти». Атроф тупроқ, чанг... Турли металл парчалари, қурилиш материаллари бетартиб сочилган. Миноралн кран яп-янги дастгоҳларни юқори қаватларга кўтараяпти. Шу пайт, бир нарса «қарс» этди. Кранниниг илмоғи дастгоҳга тегиб, унинг бир детали синиб кетди.

— Бу асбоб-ускуналарни мамлакатимизнинг турли шаҳарларидан кўп қийинчиликлар билан олиб келганмиз, — дейди фабрика директори. — Ҳаммаси бўлиб, 1 миллион 200 минг сўмга сотиб олгандик.

Директорнинг сўзида қурувчиларнинг палапартиш ишлашига нисбатан қандайдир норозилик бор эди.

Қурилиш майдонида не-не умидлар билан олиб келинган трансформатор, қувурларни очиқ ҳолда, ахлатга беланиб ётганини кўрдик. Лифтларни олиб келганларига ҳам «эндигина» уч ҳафта бўлибди. Уни монтаж қилиш тугаганича йўқ. Қурилаётган бино пештоқидаги «Фабрика корпусини 20 декабрда фойдаланишга топширамиз!» деб ёзилган ранги ўчиб кетган алвонниниг ёнида сувоқчилар ишлашаяпти.

Бинонинг биринчи қаватида штамповка цехи жойлашади. У ерга учта конвектор ўрнатилиши керак. Монтажчилар конвекторнинг биттасини монтаж қилишни бошлашган. «Минмонтажспецстрой»га қарашли «Энергомонтаж» бошқармаси (бошлиғи М. Фролов) бу ишга 60 ўрнига 18 одам ажратган.

«Термоизоляция» трести 3-монтаж бошқармаси вентиляция камераларидаги ишларни чала-чулпа бажарган. Вентиляция ускуналари ғишт устига омонат қилиб қўйилган. Таги бетон қилинмаган.

Иккинчи қаватга кўтарилиш анча қийин бўлди. Бетон ётқизилган пиллапоялардан кўтарилар эканмиз, бу ердан ҳар куни чиқиб-тушаётган қурувчиларнинг «дорбозлик маҳоратига» қойил қолдик. Иккинчи қават тикув цехи бўлади. Ускуналарни монтаж қилиш бошланган пайтда буёқчилик ишлари ҳам параллел олиб борилляпти. Кўп ёрдамчи хоналар сувоқ қилинмаган. Вентиляция камераларидаги ҳар бири 5 минг сўмлик 8 та дастгоҳнинг ана шундай ташлаб қўйилиши кишини ачинтиради. **«Промвентиляция бошқармаси»** ҳозиргача бажариши лозим бўлган ишнинг тўртдан бирини уддалади, холос.

Бу цехда ҳам конвейерларни ўрнатиш бошланмаган. Буни амалга оширувчи **«Ўзэлектромонтаж» трести, 1-монтаж бошқармасидан** атиги беш киши эндигина ишга киришган. Дераза ромлари чалакам-чатти ўрнатилган. Бош пудратчи дераза ўрнатилган жойларга ғишт териши керак эди. Аммо бунга қўл теккизилганича йўқ.

Учинчи қаватга ўрнатилган жиҳозларни аслида қандай бўлганлигини аниқлаш қийин. Улар қоришма, оҳак аралашмаси билан чаплаб ташланган. Қимматли ускуналарнинг деталлари сочиб юборилган.

Тўртинчи қаватда ҳам бошқа қаватлардаги каби сувоқ ишлари чала, деразаларига ойна солинмаган. Дастгоҳлар монтаж қилинаётган жойда бадиялар ётибди.

Маиший-хизмат кўрсатиш корпусида Виктор Иванушкин бошлиқ комплекс бригада том ёпишни бажараяпти. Ҳали усти яхши ёпилмаган бинода **Пардозлаш тресги, 31-қурилиш бошқармасининг** сувоқчилари ишлашмоқда.

— Ахир, бугун-эрта ёмғир ёғса, тамом, бажарган барча ишинглар брак бўлади-ку. Ундан кўра ишлаб чиқариш корпусларида ташлаб кетилган жойни сувасанглар бўлмайдими, — деб савол бердик пардозчиларга.

— Ким билади, прораб, сува, деган эди, суваяпмизда, — дейишди қурувчилар.

Бинога иссиқлик ўтказилмаган, деразаларга ойна солинмаган. Кунлар эса борган сайин совияпти...

Биз объектда «Ташсантехгазмонтаж» трестининг асбобларини ишга тушириш билан шуғулланувчи бошқармаси катта прораби Болот Сайфуллин билан учрашдик.

— Санитария техника жиҳозлари заводи бизни 1600 квадрат метр ҳаво ўтказувчи қувурлар билан таъминлаши керак. Икки ойдирки, материал бўлмади. 15 ноябрь куни 100 квадрат метри олиб келинди. 1,5 минг квадрат метри қачон келтирилар экан? Қурилишни фойдаланишга топшириш муддати эса яқинлашмоқда.

«Узэнергоснабсбыт» инспектори Эргаш Идрисхўжаевни фиғони фалак ҳолда учратдик.

— Объектда аҳвол жуда ёмон. Электр билан муомала қилиш қоидаларига риоя қилинмаяпти, — дейди у — электр энергияси ўтказилган кўп симлар эски, уларнинг усти очиқ. Бу бахтсиз ҳодисаларга олиб келиши мумкин. Бош пудратчи ёрдамчи пудратчиларнинг ишидан хабар олмаяпти шекилли. Ҳеч қайси электрикда резина қўлқоп, этик йўқ.

Пардозлаш тресги, 31-қурилиш бошқармасининг прораби Феликс Ким ишлаб чиқариш корпусларида бош пудратчилар томонидан кўп ишлар чала қолдирилганлиги, шу сабабли кўп ишларни бажариш имкони бўлмаётганлигидан нолиди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети 1973 йилда бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш ҳақидаги қарорида қурилишлар муддатини қисқартириш, барча резервларни ишга тушириладиган объектларга сарфлашни энг муҳим вазифалардан бири деб ҳисоблаган.

Пойафзал фабрикаси қурилишида меҳнат қилаётган бинокорлик ташкилотлари ҳам иш суръатларини оширишлари, барча куч ва имкониятларни бу муҳим объектга сарфлаб, бинони ишга туширишни жадаллаштиришлари талаб қилинади.

А. ИМИНОВА,
ЎзССР Енгил саноат министрлиги ходими,

А. НИЕЗОВ,
«Тошкент оқшоми» махсус мухбири.

Коммунистик меҳнат зарбдори Лидия Хўжаева Тошкент холодильник заводи йиғув цехининг пешқадам слесарларидан ҳисобланади. Мунтазам равишда смена, ойлик топшириқларини бир ярим баравар бажарувчи бу ишчи аёл шу кунларда келгуси йил ҳисобига ишламоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

„Тошкент оқшоми“да босилгандан кейин

„ХУРМАЧА ҚИЛИҚ“

Шу сарлавҳа остида газетанинг 2 ноябрь сонида босилган материалда 42-маршрутда қатнайдиган автобус ҳайдовчиси Маҳкам Латиповнинг ножўя ҳатти-ҳаракати, йўловчилар ҳаққига хиёнат қилаётгани танқид қилинган эди.

3-автобус паркидан олинган жавобда бундай дейилади: газета материали шоферлар йиғилишида кенг муҳокама этилди. М. Латипов молия тартибини қўпол равишда бузгани учун вазифасидан четлаштирилди.

«АККОРД-001»

ЛАТВИЯ ССР. Лейпцигда бўлиб ўтган халқаро ярмаркада Ригадаги «Радиотехника» бирлашмаси ишлаб чиқарган «Аккорд—001» транзисторли электрофони олтин медаль билан тақдирланди.

Бу электрофон стерео ва монограм ёзувларни ҳам қабул қилади. Унга телевизор, приёмник, магнитофон ва электр музика асбобларини улаб қўйиш мумкин.

СУРАТДА: монтажчи Р. Пуннеле ва регулировкачи И. Никоноров электрофоннинг янги партиясини жўнатишга тайёрламоқдалар.

В. Филатов фотоси.

ХУШХАБАРЛАР

БЕКОБОД. Мамлакатнинг энг яхши цемент корхоналаридан бири ҳисобланган комбинатда клинкер тайёрловчи олтита айланма печдан бири реконструкция қилинади. Бу тадбир худди шу ишлаб чиқариш майдонининг ўзидагина ҳар йили 25 минг тоннa кўп маҳсулот тайёрлаш имкониятини беради. Шунинг натижасида печь диаметри 3,6 метрдан 4 метрга кенгаяди. Ҳамма ишлар планга мувофиқ жуда қисқа муддат ичида — 45—50 кун мобайнида амалга оширилади.

* * *

ФАРҒОНА. Тошлоқ, Қува ва Қўқон пахта заводлари келгуси йил ҳосили учун чигит тайёрлашга киришдилар. Дастлабки икки минг тонна «Тошкент-3» нав уруғлик ажратилиб, колхозларга юборишга тайёрланди. Областдаги бошқа бешта пахта заводи ҳам яқинда уруғлик ажратишга киришади. Тошлоқ, Фарғона ва Ўзбекистон районларидаги корхоналарда ўз кучи билан монтаж қилинадиган ярим автоматлар ишга туширилади. Деҳқонлар ҳаммаси бўлиб 24 минг тоннага яқин уруғлик чигит оладилар.

* * *

НАМАНГАН. Шаҳардаги 4-ўрта мактаб ўқувчилари 480 ўринли янги уч қаватли мактаб биносига кўчдилар. Қабул комиссияси Н. Иброҳимов ва У. Раҳимовлар бошлиқ бригада пардозлаш ишларини юксак сифатли бажарганлигини алоҳида таъкидлаб ўтди. Беш йиллик бошлангандан бери Наманганда қарийб уч минг ўринли 9 та шундай бинолар қад кўтарди.

(ЎзТАГ).

● Техника тараққиёти йўлида

НОВАТОРЛАР ҚЎШГАН ҲИССА

Тошкент тўқимачилик комбинатининг иккинчи йигирув-тўқув фабрикасида подшипникларнинг ишлаш муддати икки баравар ошиб, йигирув машиналарининг бекор туриши камайди. Рационализатор А. Чуканов яратган конструкция мана шунга имкон берди. Комбинатнинг кўп минг кишилик коллективида рационализаторлик ҳаракатининг ривожи тўғрисида гап кетганида биринчи галда иккинчи фабрикани тилга олишади. Беш йилликнинг учинчи йилида шу фабрикада 200 минг сўмдан ортиқ маблағ тежаб қолинди. Бунга новаторларнинг таклифларини жорий қилиш натижасида эришилди.

(ЎзТАГ).

ИШГА ТУШИРИЛАДИГАН ОБЪЕКТЛАРДА

ҲАММА НАРСА ТАХТ

Бухоро ип газлама комбинатининг минглаб қурувчилари ва монтажчилари, асбоб-ускуналарни созловчилари ва ишчилари шу дамларни орзиқиб кутишган эди.

Пилталаш цехидан йигирув машинасига Бухоро области заводларида ишлаб чиқарилган оппоқ тола ғалтаги келтирилади. Машина ёнида бўлажак тўқувчилар, мастер ёрдамчилари, ремонтчилар туришибди.

Яқиндагина йигирувчилик касбини ўрганган Нарзия Раҳматова станок ёнига боради. Унинг чаққон қўллари ҳаракатини ҳамма завқ билан кузатиб турибди. Урчуқларга ипнинг учи улаб қўйилади. Мастер ёрдамчиси Ғулом Норов ишораси билан машина юргизиб юборилади!

Шу тариқа КПСС XXIV съезди Директиваларига биноан қурилаётган Бутуниттифоқ зарбдор қурилишида техника талабларига мос келадиган ипнинг дастлабки метрлари ҳосил қилинди.

Москва областидан Дедовск шаҳридан Бухорога келган ишчилар шу вақтда тароқлаш цехидаги тозалаш узелини монтаж қилиб бўлдилар, осма транспортерни ўрнатдилар, тез орада шу транспортер орқали қўшни цехдан пахта келтирила бошланади.

150.000 дан ортиқ йигириш урчуғи ишлатиладиган асбоб-ускуналар батамом монтаж қилиб бўлинди.

«Союзлегмаш» слесарлари ва монтажчилари бу техниканинг ҳаммасини ишга тушириш-созлаш учун топширдилар. «Промвентиляция» Фарғона бошқармасининг мутахассислари 16 та кондиционернинг ҳаммасини ўрнатиб, уни синов тариқасида юргизиб юбордилар. Биринчи йигирув-тўқув фабрикасидаги технология линияси тўла-тўкис шай қилиб қўйилмоқда.

Комбинатнинг салкам 800 га яқин бўлажак «хўжайинлари» монтажчилар ва созловчилар билан бирга асбоб-ускуналарни мойлаш ва тозалаш, машиналарни тайёрлаш ишларини бажармоқдалар. Москва областида, Тошкент ва Қўқонда таълим олаётган яна 800 тўқимачи эртаиндин станоклар ёнига келади.

Бухоро ип-газлама комбинатининг биринчи навбати ишга тушириладиган кун яқинлашиб қолди. Беш йиллик охиригача корхона ҳар йили 117 миллион метр газлама ишлаб чиқариши керак. Бу—Ўрта Осиё тўқимачилик саноатининг ҳозир ишлаб турган ҳар қандай корхонаси бераётган маҳсулотдан анча кўпдир.

А. ФОЗИЛОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Бухоро шаҳри.

ХХ аср овози

Гарольд РЕГИСТАН,
РСФСР.

Шеърият

Шеърият... Сен менга даркорсан нечун?
Оила борми, бас, бағир ҳам бутун,
Тағин хўб, гар уйинг бўлса ўзинг боп,
Эрталаб — газета, пешинда — китоб,
Қиттаккина шароб бўлса кечқурун...
Шеърият... Сен менга даркорсан нечун?
Ўттиз олтидаман. Мен ўн олти йил
Тонгни сигар чекиб қарши олдим, бил.
Енгил яшамадим — сочим кўрсанг, қор,
Танқидларда қолдим бекордан-бекор.
Балиқчими, овчи бўлсайдим... Бироқ
Шеър ёзмай, шеър ёзмай чорам йўқ мутлоқ!
Тун яна қуюлди. Мен яна бедор.
Хотирлайман Солочь сойин қайта бор,
У сой уватлардан оқар куй куйлаб,
Иккита колхознинг сарҳади бўйлаб.
Ўнг соҳил — чайқалиб турар буғдойзор,
Чап соҳил яп-яйдоқ, гўёки мозор,
Раис арoқ ичар, дўст-ёрони жам,
Бунда айбим бордай ғазабдан шу дам
Муштумим тугилар, кўпирар кучим...
Шеърият... Сен менга даркорсан нечун?
Тонг яқин. Киради чўлқувар ўғлон.
Ўтинч айлаганди чўлда бир замон:
«Бир қўшиқ тўқигин... Зўр бўлсин-да... Шу..:
Фақат кўнгил учун... Тушунасан-ку...»
«Маъқул!— дейман унга.— Чўлқувар бургут!
Қўшиқни олгали тонгда кириб ўт!»
Тун, кеча... Табиат топмишдир сукут.
Шеърият... Сен менга даркорсан нечун?
Тамакидан кўксим сирқирар мана,
Мен-чи, боз чекаман. Йўлдаман яна.
Ҳали кўп ишларга улгурмоқ даркор
Одамларга қўшиқ куйламоқлик бор!
Гўзалликсиз яшай билмаслар улар.
Куйлаганим — водий, қуёш ва гуллар,
Далалар, жонажон ўлкамнинг бори,
Куйлайман, куйлайман куйлаган сари.
Тонг отар... Чироқлар сўнади бир-бир...
Чарчоқман... Нечоғлик бахтлиман ҳозир!

* * *

Қишнинг қорли бўронларида
Охир уйим топиб келдинг сен.
«Ўрмондаги сойдан нарида
Йигирма йил кутдим»,— дединг сен.
Дединг: «Сочинг оқармиш жуда!»
Бир оғиз сўз демадим, санам!
Гарчи мен у сойдан берида
Сени қирқ йил кутган бўлсам ҳам!

М. Али таржимаси.

МОСКВА. Шу йилнинг охирида пойтахтда СССР рассомлар академиясининг юбилей кўргазмаси очилади. Унда Ленин мукофоти лауреати, РСФСР Халқ рассоми Лев Ефимович Кербель ўзининг янги асари — биринчи космонавт Юрий Гагариннинг ҳайкалини намойишга қўяди.

СУРАТДА: Л. Кербель ўз устахонасида иш ус тида.

В. Мастюков фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Константин СИМОНОВ,
РСФСР.

ТУҒИЛГАН КУН

Қутлуғ бўлсин туғилган
кунинг,
Сени бола каби табриклай.
Овозинг соф ҳам баланд
бўлсин,
Қуёш билан ювинсин манглай!
Қора булут қопламасин ҳеч
Сенинг мағрур бошгинанг узра.
Йўламасин қузғунлар яқин
Азизгинам, ёнингга сира.
Олдингдадир илк бор китобнинг
Лаззати-ю ва ҳаяжони.
Роялингда янграйди шодлик,
Қўшиғингнинг тиниқ осмони!
Тун билан нур алмашар
кўп бор,
Уфқларнинг чегараси йўқ.
Узоқларда мен сени ўйлаб,
Сен ҳақингда тўқийман қўшиқ!
Қутлуғ бўлсин туғилган кунинг,
Сўзлашаман ўзим-ла ўзим.
Табриклайман соямни гўё
Ё ўз дилим табриклайман жим.
Табриклайман сокинлик ичра.
Тизза бўйи ёққан қор билан.
Эски таниш — қадрдонлару
Ёнингдаги янги ёр билан!
Қутуради бўрон, ёғар дўл,
Йўлимизни тўсади аста.
Остонангга қадар тўшалиб,
Юм-юм йиғлай бошлайди
хаста!
Бўронларни енгиб биз яна,
Сен билан мен биргамиз
бу дам.
Сўнмас гулхан қошида туриб
Бир-бировни куйлаймиз, эркам!
Сўнмас гулхан теварагида
Кезиб юрар ўлмас хотира.
Чарсиллайди қуп-қуруқ ўтин.
Учқунлари осмонга сирға!
Қутлуғ бўлсин туғилган
кунинг,
Ахир дўстмиз қадим-қадимдан.
Оқшом чўкар, гулхан эса-чи
Сўнмоқликни истамас чиндан.
Ҳа, кимнидир жўнатмоқ
даркор,
Қўшниларга, олиб келсин шам.
Меҳмонлар ҳам келиб қолади.
Қўлларингдан бир ўпай эркам.

Тўлқин таржимаси.

Марсиаль СИНДА,
Конго.

Тонг нури

Қулдорлик —
Бу бир бедаво яра
Сенинг юрагингда
Африка!
Ҳаво дим, бўғар у.
Бўғади мени,
Яшил балчиқ ҳиди,
Сассиқ ботқоқ ҳиди,
Чирик ўт ҳиди,
Бўйиндаги арқон ҳиди.
Ғазаб билан жўш урар
Таффакурим тўлқини.
Шикоятим, кўз ёшим
ва созим маним,
Юрагингда олиб бор
овозим маним!
Эшитаман —
Шивирлар қоялар,
Тўлқинлар қичқирар
Минг бир оҳангда —
Қулликдан жар солар,
Қул қилиб сотилган
Боболарим ҳақида
сўзлар.
Утли тафаккурим
тўлқинлари
Қирғоқларга урилиб,
Оёқларим остига
ётар.
Шикоятим, кўз ёшим
ва созим маним,
Кенг жаҳонга нидо
бер овозим маним.
Ҳаво дим, у бўғар,
Қуллик ҳиди келар.
Бу ҳаво чарх урар
Конго узра,
Қояларнинг қора
мармари узра,
Кўкатларнинг ёғига
қоврилиб.
Тафаккурим
тўлқинлари
Қирғоқларга урилиб,
Оёқларим остига
чўзилар
Ва яна жони узилар.
Шикоятим, кўз ёшим
ва созим маним,
Кенг жаҳонга нидо
бер овозим маним.
Ҳаво бўғар
Қулдорлик —
Бу бир бедаво яра
Сенинг юрагингда
Африка.
Эсла фарёдимиз,
хотирла тезроқ,
Энди овозимиз эркин
бўлсин де,
Овозим бўғилган
ҳамма ерда —
Африка қирғоқларидан
Мартиникагача,
Гвианагача,
Гваделупагача,
Антиль оролларигача
Жирканч арқон ҳиди
Одам бўйнида. Ҳа!
Шикоятим, кўз ёшим
ва созим маним,
Кенг жаҳонга нидо
бер овозим маним.
Сўзлаб бер, орзу ва
гулхаёл
дамлар бўлишин
Сўзлаб бер, қўрғошин
уйқули
дамлар бўлишин,
Сўзлаб бер, изтиробли
дамлар бўлишин
Сўзлаб бер, шубҳа
тўла
дамлар бўлишин.
Сўзлаб бер,
Тун қабиҳлиги
Тарқаши учун
Қачон фарёд чекиб,
қачон йиғлашин...
Шикоятим, кўз ёшим
ва созим маним,
Кенг жаҳонга нидо
бер овозим маним.
Сўзлаб бер, соқов
довдираган
дамлар бўлишин,
Сўзлаб бер, келурки,
шундай дамлар
ва кунлар,
Биз нидо берамиз,
Мутлақ қўрқмай
хўжайинлардан,
Сўзлаб бер, келурки,
шундайин дамлар,
Борлиқни титратиб
ҳайқирамиз.
Нафратдан сармаст
бўлиб,
Даҳшат соламиз.

Русчадан
Н. Орифжонов
таржимаси.

Файз АҲМАД ФАЙЗ,
Покистон.

Рус инқилоби

Уфқларга боқиб безовта
Мажруҳ қушдек талпинарди тун.
Аммо бир чоқ ёришдию тонг,
Сим-снёҳ пардалари зулматнинг
Нигоҳлардан тушди сирғалиб,
Елқиндек ёнди юрак.
Ва борлиқ — етти осмон
Бир-бир очиб юборди
Дарвозларин.
Еттинчи осмон эса
Чарақлаб кетди худди кўзгудек.
Мағрибдан Машриққача
Бор зиндонларнинг дарвозалари
Ланг очилди ногоҳ гумбирлаб.
Пойдевори қурилди янги тузумнинг.
Барча аламдийда, мазлумлар қони
Асрлаб чекилган ситамлар ҳаққи
Қасос олинди бу кун.
Бу кун
қуллик занжирларидан
Қўнғироқлар қуйилди
Йўлга чиққан карвонлар учун.
Узилган кишанлар
Офтобда қиличлар мисол
Ярқирайди
осмонга иғитилган қўлларда.

Русчадан М. Мирзаев таржимаси.

Ота ОТАЖОНОВ,
Туркманистон ССР.

ОЗ БЎЛСИНУ, СОЗ БЎЛСИН

— Узоқ яшангиз!— деб, кўтардик бода,
Аммо, шундай ҳикмат мавжуд дунёда:
Дарё сувдан тўймас,
Одам — умрдан.
Саботни ўргансин одам темирдан.
Бургутдан учмоқни ўргансин, майли,
Одам улуғ ҳалол меҳнат туфайли.
Эй, виждон олдида —
Тоза— пок инсон,
Умринг оз бўлса ҳам
Соз ўтса, қувон!

Туркманчадан Ҳ. Расул таржимаси.

Фан ТИ, Вьетнам ёзувчиси.

ТУНГИ ГУЛҲАН

ҲИКОЯ

ТАМ Шаню амаки бетоб ётарди, у узоқ давом этган ярим ҳушсизликдан кейин кўзини очиб, зимистонни кўриб қўрқиб кетди, бор кучини йиғиб ингради. Каровот ёнида мудраб ўтирган хотини шоша-пиша турди-да, чироқни баландлатиб, эрининг бошида парвона бўла бошлади.

— Отаси, тузукмисан? Жуда қўрқитиб юбординг-ку! Чой ичасанми ёки озгина шўрва тамадди қила қоласанми?

— Шукур, яхшиман... У ерда нималар қиляпти?

— Ҳеч нарса, шундай, — деб жавоб қайтарди хотини саросималаниб. — Чуқур қазиётганингда офтоб уриб, ўзингдан кетиб қолдинг, сени дарахт соясига олиб ётқизишди, оғзингга мева шарбати қуйишди, барибир ўзингга келмадинг. Жудаям эсим чиқиб кетди. Лейтенант бўлса, атайлаб қиляпти бу деб, бизга ўшқириб берди.

Хотини йиғламоқдан бери бўлаётганини кўрган Там амаки бўғиқ овозда тўнғиллади:

— Нега обидийда қиляпсан? Нима, мен ўлдимми? У ерда ким шовқин-сурон кўтаряпти?

Хотини ташқарига қараб олди-да, эрига пичирлади:

— Партизанлар. Қишлоққа келиб, бутун бошлиқларни қамаб қўйишди. Халқ оқсоқолга ёпишиб оқ калтак, қора калтак қилиб юборди. Унинг қўлларини қайириб олиб кетишди. Ўз бошига ўзи етди. Энди бўлса, ғовларни бузишяпти, чуқурни кўмишяпти.

— Ким бузяпти?

— Ким бўларди, халқда! Кечгача ўлардай чарчаган бўлишларига қарамай, партизанларнинг бир оғиз сўзлари билан дарҳол ишга киришишди. Ҳой дадаси, ақалли озгина шўрва ичсанг бўларди.

Там амаки унинг гапларига қўл силтаб қўя қолди. У бироз кўзларини юмиб ётди-да кейин ўрнидан туриб ўтирди.

— Онаси, менга чой бергин. Кейин шиппагимни келтир.

— Отаси, қаёққа? Кечгача ҳушсиз ётдинг-ку, ахир. Мен партизанларга бетоблигингни айтувдим, касал бўлса ётаверсин, дейишди.

— Бўла қол. Кўп эзмаландинг-да, ўзиям.

Хотин жим бўла қолди, лекин шиппакни олиб келмай, стулга ўтириб йиғлай бошлади. Там амаки, чойни ичдида, ўрнидан туриб гандираклаганича эшикка чиқиб кетди. У ўзини енгил ҳис қила бошлади. Тарақа-турук овози энди яққол эшитила бошлади.

—Ҳой, тўхта, ким келяпти?

Там амаки жавоб беришга ҳам улгурмади. Худди осмондан тушгандай шундоққина олдидан кимнингдир сояси кўринди.

— Ие отахон, сизмидингиз! Нега ўрнингиздан турдингиз?

— Оббо ўғлим-эй, роса қўрқитиб юбординг-ку! Жангчиларни бир томоша қилгим келди.

— Жангчилар темир йўлни бузишяпти. Душманнинг боплаб, адабини бердик. Мана, кўрасиз, эртага уларни бутунлай тор-мор қиламиз.

Кейинги тўрт кун мобайнида икки рота жазо отряди ҳамма қишлоқдаги одамларни Днгиза «стратегик қишлоқ» қурилишига ҳайдаб, ишлатгандилар, Там амакининг ҳали ўрилмаган шолипоясидан биринчи ғовни ўтказилди ва чуқур қазилди. Натижада, чол ҳам шолипоясининг ярмидан айрилиб қолди. Агар «стратегик қишлоқни» бузишмаганда, чол экин даласининг қолганидан ҳам айрилиб қолиши турган гап эди. Унда гуручни бошқалардан гадойчилик қилиб тилаб юрармиди.

Манави беш метрли чуқурни қазиш эса, Там амакининг чекига тушганди. Мотиганинг ерга ҳар бир урилиши худди кўксига ханжар урилгандай туюлмоқда эди. Қишлоқ аҳолиси ўз қўли билан очликнинг улкан уясини тўқимоқда эди. Там амаки эса ўзига, хотини ва бола-чақаларига гўр қазимоқда эди. Баъзан, у мотигага суянганча донг қотиб қоларди. Йўқ, буларнинг ҳаммасини у тушида кўряпти. Унинг ўйларини оқсоқолнинг ўдағайлаши бўлиб юборди:

— Ҳой, эси паст чол, ажалингдан беш кун бурун нариги дунёга равона бўлгинг кеп қолдими?

Шунда у бошини қуйи солганча яна жаллоддек шолининг нозик пояларини мотига билан шарт-шарт чопа бошлади.

Зим-зиёдан ҳеч нарсани кўриб бўлмасди. Қандайдир, қора шарпа унга яқинлашди-да, ҳарсиллаган овозда:

— Ҳой, йигит! Нега қаққайиб турибсан? Қани, бу ёққа келиб манави ходани чиқаришда ёрдам бериб юбор. Бирам чуқур қилиб кўмилган эканки,— деди.

Афтидан, бу бидирлаб гапираётган қиз уни кимгадир ўхшатганди. Там амаки индамай тешани олди-да, қизга ёрдамга шошилди. Қўл ва оёқлари илгаригидай чаққон бўлиб қолганди, фақатгина боши ҳамон иситмадан қизиб турарди. Ғовнинг бу қисмини қизлар бузишаётганди. Уларга бир нечта партизанлар ёрдам бериш учун келишди. Ўз-ўзидан гапга гап уланиб кетди.

— Ҳой, қизлар! Ғовни сизлар қурганмисизлар? Ҳар бир қоққан қозиғингиз учун қанчадан тўлашган? Ўзиниям унча-мунча одам чиқаролмайдиган қилиб қоққан экансизлар-а!

—Қанчадан тўлашган деяпсизми? Ҳар бири учун учтадан калтак синган бошимизда, — дейишди қизлар киноя билан.

— Вой, сен Кюммисан? Бунча гапдон бўлмасан? Агар уч дьемовчини ўлдирсанггина Тхинга совчи қўй, босқинчини ўлдирсанг, ўшандагина унга уйланасан.

— Хўп, хўп, сизларга бас келиб бўлармиди.

— Хўп, майли, гаплашиб олганимиз етар.

Там амаки уларнинг гапига аралашмай, ходаларни суғуриб олар ва тахларди. Ниҳоят, охирги хода ҳам чиқариб бўлинди. Қизлар кетишга шошилардилар.

Партизанлар хас-чўплар йиғиб келиб, бамбукларни ёқишга ҳозирландилар. Там амаки ҳам ҳамқишлоқлари билан гурунглашганча уйига қайта бошлади. Уйда чироқ хира шуъла сочиб ёниб турар, хотини донг қотиб ухлаб ётарди.

Бирдан ўн тўртта гулхан баравар ёна бошлади. Аланга ёлқини жуда олис-олислардан ҳам кўзга ташланарди. Ниҳоят, «стратегик қишлоқ»нинг кули кўкка совурилди. Там амаки сеҳрлангандек тунги гулханларга тикилиб қолганди.

Там амаки пулемётнинг тариллаётганини эшитмас, фақат гулханга маҳлиё бўлганча, унинг жозибасига сеҳрлангандек қараб турарди. Тўсатдан Там амаки портлаётган миначинг овозини яққол эшитди. Кўз олдида чақмоқ чаққандай бўлиб, еру кўк ларзага келди-да, кутилмаганда ҳамма ёққа сукунат чўкди.

Қўшнилар Там амакини уйга кўтариб киришди. Озодлик Армиясининг фельдшери унинг елкасидаги ва сонидаги яраларни боғлаб қўйди.

Яна хотини унинг бошида парвона бўларди.

— Касал одам ўрнингда тинчгина ётсанг бўлмасмиди. Йўқ, албатта ўзини ўтга-чўққа уриши керак. Сенга индаллосини айтсам, ўзингни қаҳрамон қилиб кўрсатмоқчи бўласан, хотин, бола-чақанг куйиб кул бўлса ҳам парвойингга келтирмайсан.

Там амаки унга бошдан-оёқ тикилиб қаради-да:

— Нега энди вақтдан илгари кўз ёши қилиб қолдинг? Нола-ю фиғон қилгандан кўра, душманни қирғин барот қилиш керак. Қўрқма, ҳали мени ўлдирадигани бу дунёга келгани йўқ. Ҳали, қанча орзуларим бор! Уларни рўёбга чиқариш учун ҳали узоқ яшашим керак!

Х. МАҲМУДОВА таржимаси.

Эдуардас МЕЖЕЛАЙТИС,
Ленин мукофоти лауреати.

ЖАВДАР

— Литва...
...Битта жавдар уруғ қадалди ерга,
Ерга тушди миттигина жавдари қуёш...
Музни ёриб, қуёш сари чўзади бу бош,
Ва нон бўлиб дастурхонни безайди эрта.
Қайсарликда фарқ қилмайди феъли —
феълимдан.
Нордон тотли нони эса асалдан ширин.
Эгизакдир тақдирига менинг тақдирим,
Ўхшар унга ҳатто жавдар табиатим ҳам.
— Литва...
Қанча харобазор, саҳро, қабристон,
Ковжираган бутазорлар, четанлар аро —
Баҳорларнинг шарбатига тўйинган, барно,
Олтин суви югуртилган ушоққина дон,
Нигоҳларнинг чанқоғига бўлади даво...
Мен унга ҳам Литва дея беражакман ном.
— Литва...
Мунча ушоқ ахир бу жавдари нур,
Кўзчалари мунча унинг жовдирамаса!
Мунча титраб-қақшамаса, довдирамаса!
Қани, қўрқма, бўталоғим! Тур ўрнингдан тур.
Тур ўрнингдан, олавергин бемалол нафас.
Асрагум мен сени аср шамолларидан.
Қўлларимнинг қудратига ишонгин, эркам.
Бу нарсалар жуда оддий, оддий ҳам эмас...
— Литва...
Мана, ўша доннинг юраги урар.
Алп пояси аста-секин бошоқ бўлади.
Унинг зангор овозига дала тўлади,
Танасида ҳам зангори бир қон югурар.
Навда ўсар, жавдар ўсар, ўсар умир ҳам...
Энди донлар бошоқларнинг бўйнига каманд,
Бир-бирига елка тутиб юксалар баланд...
Иккимиз ҳам шундай қилиб улғайдик.
Литвам...

М. Бобоев таржимаси.

Веселин ХАНЧЕВ,
Болгария.

Ер ва осмон

Ер юзида туғилди инсон.
Осмонларни кўрмаклик учун,
фарёд учун — бўлмаса осмон,
бахтда, ғамда, тошганда кучи —
қонларининг зарбини эмас,
қанотларнинг зарбини бот-бот
ҳис этмаклик учун беқафас
бу дунёга келди одамзот.
Ер юзида туғилди инсон.
Боши узра юлдуз чаманин
Жилвасини туймак-чун ҳар он,
илғаб олис нурлар ватанин
ва сирларга тўла, эҳтимол,
ўлимларга она — самога
тикилмак-чун мудом маъюс ҳол
инсон келди ёруғ дунёга.
Инсон зоти туғилди ерда.
Бўлсин учун кўк нури ҳамдам,
тиз чўкиб-да турса агарда,
гарчанд уни йиқитсалар ҳам,
кўрмай қолса кўзлари агар,
ё кўк хира тортса ногаҳон,
унинг ўзи яратган осмон
сочсин учун доим ёғдулар
ер юзида туғилди инсон.

А. Шер таржимаси

Оскар КРУСС,
эстон шоири,

Хива манзараси

Жирафанинг бўйнидай узун
Гулдор тўшли баланд минора.
Хон саройи бош эгган забун,
Кишан ётар бўлиб чилпора.
Қинғир-қийшиқ жин кўчалар
кўп,
Кесак уйлар айқашу уйқаш.
Эртакдаги шаҳарга ўхшаш,
Сайёҳ гаранг бўлар адашиб.
Кўрмай дея хароб кулбани
Кўкка нигоҳ ташлайди минор,
«Кимки тортса ғаму-кулфатни
У дунёда бўлар бахтиёр
Дея маккор мулла, эшонлар
Халқ қонини сўрди мачитда.
Тўлди жиғилдону ҳамёнлар,
Тўймадилар аммо оч итдай
Энди эса мачитлар бўм-бўш,
Хон кўшкида мудрайди мушук.
Музей ишлар, жонланар ўтмиш
Жаҳолатнинг бағрини тешиб.
Ланг очилар мовий дераза,
Хиёбонда янги уй қатор.
Ёш хивалик завқ қилиб роса
«Волга»сида яслига қатнар,
Кўринади гоҳо арава.
Ўзиб кетар ундан трактор.
Аравамас, у ғирт овора,
Мотор бунда гуп-гуп юракдир.
Ҳар қадамда эскилик мағлуб,
Канал очар полвон бульдозер,
Комбайн ҳайдар қоракўз
маҳбуб,
Демак Хива ёрқин йўлдадир!

Ю. Шомансур
таржимаси.

Нозим ҲИКМАТ,
Туркия.

Қор ёғди

Ёғди, бутун кеча ёғди қор.
Ним ойдинлик, юлдуз ва чироқ.
Бир шаҳар. Бир кўча.
Бир уй бор.
Тахта бир уй, йироқдир, йироқ.
Хона ичра ётар бир бола,
Сарғиш, дўмбоқ ўғлим
маним ул.
Кимсасиздир бу кеча хона.
Деразада йўқсул Истамбул.
Очиқ, бўғиқ ҳуштаклар учди.
Бу танҳолик оғир нақадар.
Сассизгина йиғлашга тушди
Китобни ёпиб Мунаввар.
Бир шаҳар. Бир кўча.
Бир уй бор.
Тахта бир уй, йироқдир, йироқ.
Ёғди, бутун кеча ёғди қор.
Ним ойдинлик, юлдуз ва чироқ.

Туркчадан Р. Парфи
таржимаси.

Германия Демократик Республикаси меҳнаткашлари ёзувчи Анна Зегерсни севадилар ва ҳурмат қиладилар. Ёзувчининг асарлари Германиядагина эмас, бутун дунёда кенг тарқалган. Унинг «Еттинчи крест» асари «Нойес Дойчланд» газетаси ўтказган энг оммавий китоб учун конкурсда ғолиб чиқди.

СУРАТДА: севимли ёзувчи ҳузурига труба заводи ходимлари меҳмонга келишди.

АДН—ТАСС фотоси.

ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛЬ

Чехословакиянинг Карлови Вари курорт шаҳрида Совет Иттифоқида ишланган «Сакраш ҳуқуки» бадиий кинофильмини намойиш қилиш билан социалистик мамлакатлар киностудияларида ёшлар мавзусига бағишланиб яратилган фильмларнинг учинчи халқаро кинофестивали очилди.

Кинофестивалда ЧССР, СССР, Болгария, ГДР, Польша, Румыния қатнашмоқда.

● *Илм-фан йўлида*

Қуёш. Чўл. Тоғ. Одам

География фанлари доктори профессор Б. А. Айзенштат Ўрта Осиёнинг ғалати бир Атласини тузиб чиқди. 136 картадан иборат бу китоб яқинда босилиб чиқди. Икки фан — география билан физиологиянинг иттифоқи туфайли шу китоб вужудга келди.

Бу биоклиматик атлас «одам ва муҳит» проблемаси бутун планета проблемасига айланган бир пайтда вужудга келганлиги эътиборга айниқса сазовордир. Иқлими ғоятда континентал бўлиб кишиларга кўп ноқулайликлар вужудга келтирувчи район — Ўрта Осиё учун шундай Атлас тузилганлигида ҳам бир қонуният борлигини кўриш мумкин. Бундан ташқари Ўрта Осиёда жаҳоннинг бирон тоғли-чўл районида бўлмаган, ғоятда ривожланган ва ноёб гидрометеорологик кузатиш тармоқлари ишлаб турмаганида шундай Атласни тузиб бўлмасди, албатта.

Атлас устида иш олиб борган ташкилот — Ўрта Осиё Регионал гидрометеорология илмий тадқиқот институти катта олимлар коллективига, кучли ҳисоб техникасига, шонли илмий анъаналарга эга бўлган бутун бир илмий ишлаб чиқариш ташкилотидир.

Янги атласни очамиз.

Профессор Айзенштат ва унинг ёрдамчилари коллективи Ўрта Осиёдаги кишиларнинг ҳаёт шарбитларини 14 хил кўрсаткич бўйича анализ қилиб чиққанлар. Олимлар Каспий соҳилларидан то баланд Помир водийларигача жуда катта жойда ёйилган 78 станцияда кўп йил олиб борилган кузатиш материалларини тадқиқ қилиб чиқдилар. Улар кўнгиллилар ёрдамида жуда кўп физиологик эксперементлар ўтказдилар. Бундай кишилар ўз баданларига ўрнатилган сезгир датчиклар зарур маълумотни ёзиб бермагунга қадар совуққа ва жазирамага ҳам, димлик ва кишини қақшатувчи шамолларга ҳам тоқат қилиб чидаш бердилар. Одам терисининг қайтариш хусусиятларини, иссиқлик чиқаришини ва бошқа маълумотларни ғоятда аниқ ўлчай оладиган асбоблар ишга жалб этилди. Шундай йўллар билан олинган жуда кўп хилма-хил маълумотлар анализ қилиш учун электрон-ҳисоб машинасига ўтказилди.

Эндиликда биз Ўрта Осиёнинг исталган районида йилнинг исталган ойида одам танаси иссиқлик балансининг характеристикалари тўғрисида аниқ гап айтаоламиз. Дастлабки карталар ҳаво температураларини билдиради. Масалан, Тошкентда январдаги ўртача температура минус 14, июлдаги ўртача температура эса плюс 32 градус, октябрда плюс 18 градус.

Бундан кейинги карталарда янги гаплар бошланади. Биз турли жойларда, турли ойларда бевосита Қуёш радиациясининг интенсивлиги қандай бўлишини билиб оламиз. Шунингдек одам танасининг қисқа тўлқинли ва узун тўлқинли радиация баланси (яъни «келган» ва «сарфланган» рация, тананинг иссиқлик қайтариши билан иссиқлик чиқариш ўртасидаги тафовут) қандай бўлишини биламиз. Июлда тошкентлик ҳар соатда 60 килокалория узун тўлқинли ва 300 килокалория қисқа тўлқинли рация олади. Ундан кейинги карталар барча хил нурланишлар балансини кўрсатади. Сўнгра «одам танаси билан ҳаво ўртасида конвекция йўли билан иссиқлик алмашуви кўрсаткичлари» келади. Июль картасида Тошкентдан «ноль белгили чизиқ ўтади. Бу нарса йилнинг энг иссиқ ойида салқинлик ғоятда керак бўлган бир пайтда қизиган ҳаво киши танасидан бирон калория ҳам тортиб олишга қодир эмаслигини кўрсатади. Қорақумнинг жанубида организм ҳар соатда ҳаводан 60 катта калория иссиқлик олади... салқин Чимён районида эса организм ҳордиқ чиқариб иссиқликни салқин тоғ ҳавосига қайтаради.

Икки группа карталар организмнинг тер ҳолидан иссиқлик ва намлик йўқотиши тўғрисида ҳикоя қилади. Июлда Тошкентда қора шар офтобда 52 градусга қадар қизийолади. Шунга қараб, масалан, омбор бинолари автоматик қурилмалар, иҳота мосламалари, машиналарнинг температурасини осонгина ҳисоблаб чиқариш мумкин. Чунки бу нарсаларнинг тусини аниқ ўлчаш ва маълум формулалар ёрдами билан уларни қора тусга таққослаш мумкин...

Ишлаётганда қанча намлик йўқотилишига алоҳида карталар бағишланган. Тошкентдаги одам июль ойида соатига 220 катта калория чамаси сарфлайдиган ўртача қийинчиликдаги ишни бажараётганида 8 соатдан 16 соатгача 5500 грамм намлик йўқотади, Бухорода 6500 грамм, Термизда 7.500 грамм йўқотади. Ана шуларга асосланиб рационал меҳнат графикларини, сув истеъмоли режимларини ва меҳнатни муҳофаза қилишга доир бошқа чораларни тузиб чиқиш мумкин.

Атласга илова қилинган жадваллардан бирига қараб Ўрта Осиёнинг қайси районида организм қанчалик намлик йўқотиши мумкинлигини аниқлаш мумкин. Иккинчи жадвалда эса профессор Б. А. Айзенштат олган формулалар жадвал ва графиклар олинган район учун энг қулай шароитларни ҳисоблаб чиқаришга имкон беришидан ташқари кийим-кечакка шу жойнинг иқлимини ҳамда одам бажарадиган ишнинг характерини ҳисобга олган ҳолда керакли иссиқлик изоляциялаш хоссалари қандай бағишланмоғи кераклигини ҳам кўрсатади.

Ўрта Осиёнинг биоклиматик атласи курортолог врач ва гигиеник врачга, касаба союз ходими ва планчига, архитектор ва савдо ходимига, деҳқон ва қурувчига, спорт тренери ва сайёҳга зарур... Одамнинг иссиқлик ҳолатига иқлимий шароитларнинг таъсири назарда тутилиши зарур бўлган ҳамма ерда шу карта асқотади.

Ҳозирга қадар бундай Атлас ҳеч қаерда ишланмаган. У бу борада бажарилган биринчи ишдир.

Ю. КРУЖИЛИН.
(ЎзТАГ мухбири).

Спорт

Кубок РСФСР командасида

Ўтган жума куни Марказий «Юбилей» спорт залида ҳал қилувчи учрашувлар эрталабдан бошланди. Гиламга финалга йўлланма олган тўрт команда полвонлари чиқишди. Уларнинг орасида республикамиз вакиллари йўқ эди. Лекин шунга қарамай СССР Кубоги учун биринчи мусобақаларда иштирок этган Ўзбекистон коллективини муваффақият билан табрикласа бўлади. Улар кучли саккизликда Туркманистон командасини ортда қолдириб, еттинчи ўринни эгаллашди.

Ярим финалга майдон эгалари ортиқча қийинчиликсиз киришди. Биринчи учрашувда Россия командасига ютқазиб қўйганларидан сўнг ўзбек полвонлари латвияликларни ва Қозоғистон спортчиларини мағлубиятга учратишди. Республикамиз самбочилари, айниқса сўнгги учрашувни яхши ўтказишди. Дастлабки олти олишувдан сўнг улар команда ҳисобида ғалабани таъминлаб қўйган эдилар. Ф. Айбадуллин К. Мерангалиев устидан «соф» ғалаба қозонди, О. Ордиянц оғриқ усулини қўллаб Б. Багимбетовни таслим қилди. Қолган олишувларда қозоғистонлик полвонларнинг қўли баланд келди, аммо бунинг энди аҳамияти йўқ эди.

Ярим финалда ҳамюртларимиз кучли группага тушиб қолишди. Уларга кучли Украина ва Ленинград командалари билан курашишга тўғри келди. Лекин шунга қарамай самбочиларимиз бутун маҳоратларини ишга солиб, ҳар икки рақибларига ҳам фахрли ҳисоб— 4:6 ҳисобида ютқаздилар.

Украина самбочилари билан учрашувда В. Гулишвили яхши курашди. У спорт мастери А. Чернецкийни мағлубиятга учратди. Собир Қурбонов эса учинчи минутда В. Копильченкони таслим қилди. СССР терма командасининг катта тренери Собирнинг келажаги порлоқ деб ҳисоблайди. Бухороликлар ўз ҳамшаҳарлари билан фахрлансалар бўлади. И. Бадалов ва С. Курьязов рақиблари билан очколарни бўлишиб олишди.

Ленинградликлар билан учрашув ҳам кескин кураш вазиятида ўтди. Командамизга С. Қурбонов, О. Ордиянц, И. Бадалов ва И. Худоёров очколар келтиришди.

Мазкур ярим финалда Украина коллективи муваффақиятсизликка учради. Улар РСФСР командасига ютқазиб қўйиб, финалга киролмадилар. Иккинчи группада фахрли соврин учун Грузия ва Москва коллективлари курашни давом эттиришган эди. Ана шу командаларнинг ўзаро беллашувида пойтахтликлар ғолиб чиқишди. Шу группадаги тўртинчи команда — туркманистонликлар бирорта ҳам очко ололмадилар. Ҳамюртларимиз жарима очколари бўйича уларни қувиб ўтиб, еттинчи ўринни эгаллашди.

Финал олишувлари ниҳоятда қизиқарли ўтди. Баъзан олишув тақдирини спортчининг маҳоратигина эмас, иродаси ҳам ҳал қиларди. Жумладан, РСФСР ва Грузия командаларининг учрашувида А. Окропиридзе А. Федоровнинг барча унвонларини инобатга олмай, жаҳон чемпионини мағлубиятга учратди. Р. Одилишидзе — В. Кливоденко олишувида эса россиялик полвоннинг қўли баланд келди. У ўз рақибини 14-секунддаёқ таслим қилди. Бу — турнирдаги энг қисқа олишув бўлди. РСФСР командаси ғолиб чиқди.

Москва ва Ленинград самбочиларининг олишуви ҳам томошабинларда катта қизиқиш уйғотди. Аввалига пойтахтликлар олдинда эдилар. Сўнгра ҳисоб тенглашди —3,5:3,5. Саккизинчи олишувда гиламга чиққан Ю. Муравьев билан В. Покатаев шунчалик эҳтиётлик билан ҳаракат қилишдики, судья уларни актив курашмаганликлари учун мусобақадан четлатишга мажбур бўлди. Натижада ғалаба москваликларга берилди.

Москва ва РСФСР командаларининг сўнгги ҳал қилувчи учрашуви кутилмаган натижа билан тугади. Пойтахт спортчилари бирорта ҳам олишувда ғалаба қозонолмадилар. Россияликлар 8:0 ҳисобида ғолиб чиқишди. Натижада фахрли соврин—катта биллур ваза РСФСР командасининг капитани С. Косоевга топширилди.

Сўнгги учрашувда ленинградликлар устидан ғалаба қозонган Грузия командаси бронза совриндори бўлди.

СССР Кубоги учун биринчи мусобақалар зўр муваффақият билан ўтди. Турнир яхши ташкил этилганлигини ҳамма: спортчилар ҳам, мутахассислар ҳам таъкидлашди. СССР самбо федерацияси бундан кейин ҳам шаҳримизда катта-катта турнирлар ўтказиш ниятида — бунинг учун барча имкониятлар мавжуд. Жумладан, келаси йили Тошкентда ўсмирлар ўртасида мамлакат биринчилигини ўтказиш мўлжалланмоқда.

Олдинда эса СССР биринчилиги турибди. Чемпионат 1974 йилнинг бошларида ўтказилади.

В. ҚОБУЛОВ.

Оқшом этюди.
Ҳ. Шодиев фотоси.

БИЛАСИЗМИ?

⊙ Етмиш йил умр кўрган инсон 60 минг литр сув ичади, 11 минг килограмм углеводород, 250 минг килограмм оқсил модда ва шунча ёғ истеъмол қилади.

⊙ Дунёдаги энг қадимги пиво Альцейский музейида сақланади. Бу пиво бундан 1600 йил муқаддам тайёрланган.

⊙ Юпитер бизнинг системамиздаги энг йирик планетадир. Ундан бизнинг еримизга ўхшаш ҳажмдаги 1300 та шар ясаш мумкин.

⊙ Планетамизда ҳар секундда икки киши дунёга келади.

⊙ Олимлар дунёда юз мингга яқин ҳар хил ҳидлар борлигини аниқлаганлар.

Дўстона учрашувлар

Қарағанданинг «Шахтёр» командаси футболчилари Вьетнам Демократик Республикаси шаҳарлари бўйлаб сафарларини тугалладилар. Совет футболчилари дўст мамлакатда етти учрашув ўтказишди.

Ханойдаги шаҳар стадионида бўлиб ўтган армия спорт клуби билан сўнгги матч айниқса қизиқарли ўтди. Бу учрашув 1:1 ҳисобида дуранг натижа билан тугади.

ВДР ҳукуматининг бош министри Фам Ван Донг «Шахтёр» футболчиларини қабул қилди.

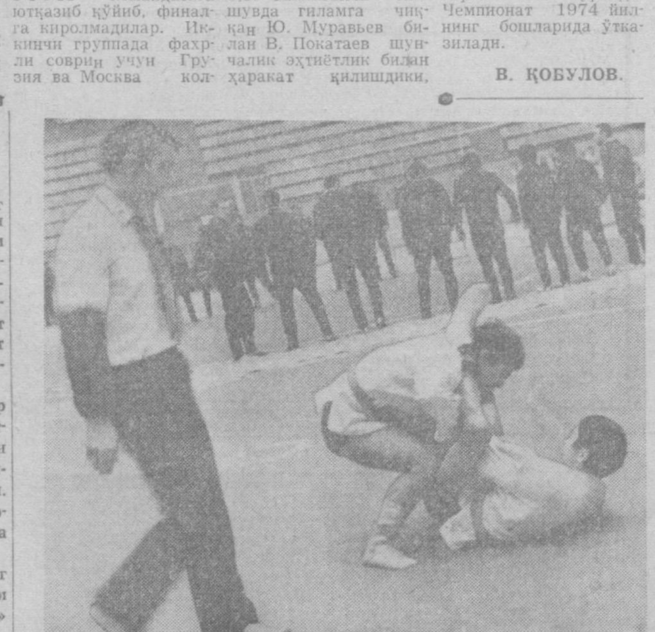

Кимнинг қўли баланд келади?   В. Белоплотов фотоси.

Кўча тасодифлари

ГАИ БЮЛЛЕТЕНИ

3-таксомотор паркининг шофери Х. Обидов М—21 маркали 35—20 ТНГ номерли машинаси билан Тўқимачи кўчасида 123-мактабнинг 10-синф ўқувчиси Карим Боботоевни босиб кетди. Жароҳатланган ўқувчи 1-шифохонага олиб борилди.

22-трамвай маршрутидаги вагон ҳайдовчиси Л. Кокина М. Горький кўчасида 221-мактабнинг 8-синф ўқувчиси А. Френкелни босиб кетди. Жароҳатланган ўқувчи 12-шифохонага олиб борилди.

Ҳайдовчи С. Орипов ВАЗ — 2101 «Жигули» маркали 88—30 ТНЕ номерли хусусий машинаси билан Хуршид трамвай бекатида йўловчи Н. Исмоиловни уриб юборди. Гражданин жароҳатланди.

8-автобус паркига қарашли ЛАЗ—695 маркали, 52—26 ТШЖ номерли автобус ҳайдовчиси Г. Резников Ўзбекистон кўчасида машинаси билан йўловчи Г. Титовни босиб кетди. Жароҳатланган йўловчи шифохонага олиб борилаётган пайтда вафот этди.

«Уздорстрой» трестининг слесари А. Алимуҳамедов ЯВА—350 маркали 40-29 ТНВ номерли мотоцикли билан Энгельс кўчасида йўловчи А. Жамиловни босиб кетди. Жароҳатланган йўловчи шу жойнинг ўзида нобуд бўлди.

Қувноқ сатрлар

— Алло, врачми? Тез ёрдам беринг, доктор, ўғлим авторучкамни ютиб юборди.

— Ҳозир бораман.
— Келгунингизча нима қилай?
— Қалам билан ёзиб туринг.

* * *

Милиционер: — Ўртоқ гражданин, йўл берклигини кўрмадингизми?
Йўловчи: — Кўрдим, ўртоқ милиционер, аммо сизни кўрмабман.

* * *

— Кино яхши нарса-ю, лекин 16 ёшга етмаганларни қўймагани чатоқда!
— Парво қилма, телевизорда томоша қилаверамиз.

* * *

Эр: — Азизим, сенсиз яшолмайман.
Хотин: — Эркакларга ишончим қолмади. Еттинчи эрим ҳам худди шу гапни айтган эди.

* * *

Судья бир сартарошни ўлимга ҳукм қилиб, ундан сўрабди:
— Охирги ҳоҳишинг нима?
— Охирги ҳоҳишим шуки, соқолингизни олиб қўйсам.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 4|XII да — **Севилья сартароши,** 5|XII да — **Золушка,** (кундузи), **Рус кишилари** (кечқурун), 7|XII да **Жизель.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА 4|XII да **Абу Райҳон Беруний,** 5|XII да **Олтин девор** (кундузи), **Табассум ўғрилари** (кечқурун), 6|XII да **Парвоз.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 5|XII да — **Ужарлар,** 6|XII да **Қонли тўй,** 7|XII да **Паранжи сирлари.**

Кино

3—4 ДЕКАБРДА

Қаллоб Цеплис — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Алиби учун ярим миллиард — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «СПУТНИК», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (12.00, 14.00, 19.00).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Қум карьери генераллари — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Эҳтиром ташрифи — «МОСКВА» (16.00, 20.30).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун).

Привалов миллионлари — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Дача — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Бомбайлик куёв — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Мушук излари — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

5 ДЕКАБРДА

Қаллоб Цеплис — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», (кундуз ва кечқурун).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА», «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Эҳтиром ташрифи — «МОСКВА» (16.00, 20.30).

Привалов миллионлари — ҲАМЗА НОМЛИ (кундуз ва кечқурун).

Сўнгги ўқ — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Угай она — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Надежда — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Узбек Давлат филармонияси

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

4, 6 ДЕКАБРЬ КЕЧ СОАТ 7 ДА
«ҲОСИЛ БАЙРАМИ»ГА БАҒИШЛАНГАН,

КАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: ГУЛСАРА ЁҚУБОВА, ҚИЗЛАРХОН ДУСТМУҲАМЕДОВА, ДИЛБАР АБДУЛЛАЕВА;

Солистлар: Фахриддин УМАРОВ, Алижон ҲАСАНОВ, Ойхон ЁҚУБОВА, Ортиқ ОТАЖОНОВ, Дилором ҚАЮМОВА, Карима УЗОҚОВА, Азим АЗИЗОВ;

Оригинал жанр устаси Собир МАҲКАМОВ;

Телеминиатюра ва сўз усталари: Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист

ЭРГАШ КАРИМОВ
Ҳасан ЙУЛДОШЕВ, Роза КАРИМОВА;

Машҳур аскиячилар: Ижроқумбува АМИНОВ (Қўқон), **Мамарозиқ ота ИСҲОҚОВ, Зайнобиддин ва Мадамин ЮСУПОВлар** (Марғилон).

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Ансамбль раҳбари — Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Салоҳиддин ТУХТАСИНОВ.

Программани — Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ғулом ТОЖИАЪЛОЕВ олиб боради.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

5 ДЕКАБРЬ КЕЧ СОАТ 7 ДА

КАТТА БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
ГУЛСАРА ЁҚУБОВА

Солистлар: Шариф СУЛТОНОВ, Нуржаҳон САТТОРОВА, Мавлуда ОЙНАҚУЛОВА, Отамурод ҲОЖИЕВ, Ражаб ИСМОИЛОВ, Ойдин ЭГАМБЕРДИЕВА, Мавжуда БАҲРИЕВА, Урбугул СУЕРБОЕВА, Матназар ХУДОЙНАЗАРОВ, Зуҳра ҒОЗИЕВА, Бика ҲАЙИТОВА;

Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Қодир уста БОБОЖОНОВ.

БУТУНИТТИФОҚ БАДИИЙ КОЛЛЕКТИВЛАР КУРИГИНИНГ ДИПЛОМАНТИ

«ЛАЗГИ» ВОКАЛ-ХОРЕОГРАФИК АНСАМБЛИ

Бадиий раҳбари — Узбекистон ССР халқ артисти ГАВҲАР РАҲИМОВА.

Музика раҳбари — Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби МАТНИЁЗ ЮСУПОВ.

Программани — Зуҳра ТЕМИРОВА олиб боради.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

14 ДЕКАБРДАН БОШЛАБ
ҲАР КУНИ КЕЧ СОАТ 5 ЯРИМДА
«ЁШ ҚАЛБЛАР» ЦИРК КОЛЛЕКТИВИНИНГ

ГАСТРОЛЛАРИ

ПРОГРАММА — Узбекистон пахтакорларининг улкан меҳнат ғалабасига бағишланади.

Шанба ва якшанба кунлари кундуз соат 3 ва кеч 5 яримда; якшанба кунлари кундуз соат 12.30, 3 ва кеч 5 яримда томошалар кўрсатилади.

Касса эрталаб соат 11 дан ишлайди.

СПРАВКА УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР: 33-48-21; 33-46-61.

ЦИРК ЯҚИНИДА 1, 4, 19, 25, 41, 52, 54, 74 — автобусларнинг сўнгги бекати жойлашган.

Узбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги
А. Р. БЕРУНИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ
профессор-ўқитувчилар составидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС
ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
ТОШКЕНТ ШАҲРИДА

кафедра доцентлари: сиёсий иқтисод, олий математика, иқтисод ва кон саноатини ташкил қилиш (2 ўрин), машиналар ва механизмлар назарияси (2), тўқима материалларнинг химиявий технологияси, ўтга чидамли материаллар ва керамика (2), фойдали қазилмалар;

кафедра катта ўқитувчилари: олий математика, чет тили (испан тили), самолётлар расчёти ва конструкциялари, сув таъминоти ва канализация, физика;

кафедра ассистентлари: олий математика, совутиш ва компрессор машиналари ҳамда қурилмалари, қишлоқ хўжалик машиналари, умумий овқатланишни ташкил қилиш ва технология, машинасозлик технологияси, гидромеханик қурилмалар ва гидромашиналар, иқтисод ва энергетикани ташкил қилиш, қишлоқ хўжалик қурилиши, иқтисод ва машинасозлик саноатини ташкил қилиш (самолётсозлик факультети учун) бошқаришнинг автоматлаштирилган системаси;

кафедра ўқитувчилари рус тили (5).

ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА

кафедра ассистентлари: олий математика (ўзбек тилида), физика.

КЕЧКИ-СИРТҚИ БЎЛИМГА
ТОШКЕНТ ШАҲРИДА

кафедра ассистентлари: КПСС тарихи, илмий коммунизм, қурилиш ишлаб чиқариши, умумий инженерлик фанлари (материаллар қаршилиги);

кафедра катта ўқитувчиси: илмий коммунизм.

БУХОРО ШАҲРИДА

кафедра ассистенти: механика.

КОНКУРС МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 13-уй, 44-хона.

Телевизор

3 ДЕКАБРЬ
Душанба

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.00 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.05 Болалар учун мультфильм. 18.15 Совет Армияси жангчилари учун. «Солдатлар фақат бир марта қасамёд қиладилар». 18.35 «Ахборот» информацион программаси. **Узбек тилида:** 18.50 «Оламда нима гап?» 19.10 Ўн минут музика. 19.20 КПСС XXIV съезди қарорлари — амалда! «Андижон сув омбори қурилишида». 3-кўрсатув. **Москва кўрсатади.** 19.50 «Латвия ССР ватанга рапорт беради». Кўрсатувда Латвия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Э. Восс иштирок этади. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 «Мушоира этади давом». **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 22.30 Телевизион театр. Мольер. «Скапеннинг найранглари». Телевизион спектакль премьераси.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.00 Фан — қишлоқ хўжалигига. 18.30 Ҳужжатли фильмлар программаси. 19.05 Оммавий симфоник куйлардан концерт. **Тошкент кўрсатади.** 19.50 Рангли телевидение. «Кинокўзгуда — ҳаёт». Кинокўрсатув. (Ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 20.40 Рангли телевидение. «Ойнинг изи». Илмий-оммабоп фильм премьераси. 20.50 «Баҳорнинг 17 лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 2-серияси. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Шахмат. «Азмиддин Хўжаевнинг иккинчи мемориали». Спорт кўрсатуви (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 22.30 Санъат усталарининг концерти. Минск спорт саройидан олиб кўрсатилади.

Учинчи программа. 18.30 дан **Душанба кўрсатади.**

4 ДЕКАБРЬ
Сешанба

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 «Баҳорнинг 17 лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 1-2-сериялари. 15.05 Рангли телевидение. «Безаклар». 15.35 «Сизнинг боғингиз». 16.05 Музейлар ва кўргазма заллари бўйлаб. 16.35 Рангли телевидение. Бадиий ҳаваскорлар коллективларининг концерти. 17.05 Эртага — СССР Конституцияси куни. 17.15 Кўрсатувлар программаси. 17.20 Янгиликлар. 17.30 Болалар учун. «Уч чўчқа боласи». Мультфильм. 18.00 «Днепропетровск марралари». Телевизион очерк. **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Узбек тилида:** 18.35 Ўқувчилар учун. «Вожатийлар клуби». 19.15 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 19.30 Адабий театр. Асқад Мухтор «Умр». 20.00 Ўн минут музика. 20.10 «Ахборот» информацион программаси. 20.30 **Эртага — «ҳосил байрами». «Олтин водий» программасининг махсус сони. Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 И. Акбаров, Ж. Жабборов. «Ўжарлар». Муқимий номли ўзбек давлат музикали театрининг спектакли.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Рус тилида: 11.30 Маяковский сатираси. Адабиётдан ўқув кўрсатуви. 12.00 «Александр Невский». Бадиий фильм. **Москва кўрсатади.** 18.30 Рангли телевидение. «Спорт кундалиги». 19.00 Шеърият. А. Яшин шеърлари. 19.30 Инсон ва қонун. 20.10 «Голубой огонёк» саҳифаларида. 20.50 «Баҳорнинг 17 лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 3-серияси. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Ешлик» студияси кўрсатади. «Интернационал дўстлик клуби» (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 22.30 «Михаил Царев». Ҳужжатли фильм.

Учинчи программа. 19.00 дан **Тошкент кўрсатади.**

РЕСПУБЛИКАМИЗДАГИ ҲАММА МИНИСТРЛИКЛАР, ИДОРАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР ДИҚҚАТИГА!

Узбекистон ССР Қурилиш министрлигининг

«СТРОЙДЕТАЛЬ» ТРЕСТИ

Ҳозир амал қилинаётган Давлат стандарти бўйича дераза ва эшик блокларини чекланмаган миқдорда тайёрлаб бериш учун

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Л-15, Сапёрная кўчаси, 33-уй, телефон № 32-09-18, 32-10-28.

Хива Қишлоқ хўжалик техникуми томонидан **Исломгулова Зария Зуфаровна** номига берилган 18834 номерли йўқолган

ДИПЛОМ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Тошкент оқшоми 4 бет.
3 ДЕКАБРЬ, 1973 й.
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ.
ИНДЕКС 64579. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р — 00988. Нашр В —2356.
ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02.49 дан 33.02.58 гача, Эълонлар бўлими—33-81-42.